

NEDELJKA

Budapest

Magyar Nemzeti Múzeum

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Oslav
bodjenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám:
137, éjjel 488. Sürgőnyim: „Délbácska”, Novisad.

NOVISAD, 1925 NOVEMBER 15.

VASÁRNAP

Előfizetési ára: egy óra 40, három óra 120, fél
évre 240 és egész évre 480 dinár. Egyes szám
ára hétköznap 150 dinár, vasárnaponként 2 dinár.

A budapesti kommunisták a statális bíróság előtt -- Katasztrófális méreteket ölt a horvátországi áradás -- Folyik a vizsgálat a noviszádi leányvásár ügyében -- Hétfőre várható a kormányválság megoldása

ROVÁS

Miert bukik meg egy miniszter? Vukicse-
vics Velja közoktatásügyi miniszternek meg
kellett buknia, mert egészséges tanügyi politi-
kát akart inaugurálni. Őt is utolérte mindazok
végzete, akik jozanul gondolkodnak, nem jel-
szavas politikát üznek, megakarta kimélni az
országot a szellemi proletariátus túltengésétől,
de belebukott a kerületek érdekeit védő kép-
viselők akciójába. Hogy mennyire igaza van mégis
Vukicsevics Velja közoktatásügyi miniszternek,
az alábbi néhány beszédes szám igazolja. Az
ország területén összesen 275 középiskola van,
ebből 111 nyolcosztályos, 63 nem teljes gim-
názium, továbbá 100 polgári iskola. Ezekben
a középiskolákban 80.000 diák van, a 41 ta-
nitóképzőben pedig további 7.000. Az ország
egyetemein összesen 12.000 diák van. Ezek
között a legtöbb a jogász, akik tanulmányaik
elvégeztével nem tudnak majd elhelyezkedni
állami szolgálatban, mivel az állami tisztviselők
száma meghaladja a 300.000-et. Nem szá-
mitva tehát a városi és önkormányzati tisztvi-
selőket, az ország minden 35 lakására egy
állami tisztviselő jut. Ezek a számok talán ép-
pen elége igazolják Vukicsevics Velja politiká-
jának igazságát, na mindjárt beie is bukott.

Ki a nagyobb úr a közlekedési minisz-
tériumban. A beográdi állomáson meg-
tehetően khaotikus állapotok voltak, mire a
közlekedésügyi miniszter egy bizalmasát, Stoj-
kovic Milánt nevezte ki ezelőtt öt nappal
állomásfőnökké. Ez a kinevezés azonban nem
tetszett a közlekedésügyi minisztérium két ma-
gasrangú hivatalnokának és a beográdi Trgo-
vinski Glasnikban megtámadták — nem épen
a minisztert — hanem csak annak bizalmasát,
az új beográdi állomásfőnököt. Egész termé-
szetes, hogy ezen legjobban a tekintélyeket
leginkább tisztelő beográdi „Balkan” háború-
dik fel.

Áradás pusztít az országban. Szlovéniá-
ban, Boszniában és Horvátországban meg-
aradtak a negyipatakok és folyók, kiléptek
medreikből, sok ezer hold szántóföldet öntöt-
tek el, sőt Mariborban és Zagrebben még a
város egy része is víz alá került. A természet
leghatalmasabb erőjének ez a pusztítása már
nem lephet meg bennünket. Szomorú, de tény,
hosszú vagyunk szokva az elemi csapásokhoz,
amelyeket pedig ki lehetne kerülni, ha...
Ez a na ne volna csak a vitágon, mintha min-
dennek ez volna az oka. A kormány persze
sietve segítséget fog nyújtani az árvízkarosul-
taknak, milliók, esetleg tizmilliók vándorainak
az államkasszából az árvízkarosultakhoz. Van
azonban egy ellentétünk. Nem lett volna-e
helyesebb még az árvíz pusztítása előtt kifi-
zetni ezeket a tizmilliókat, hogy megfékezzék a
Szávát és társait. Mennyi értéket lehetett volna
megmenteni azzal a pénzzel, amivel a pusztí-
tásnak csak egy jelentéktelen részét teszik jóvá.

Hétfőre várható a megoldás

A kormány lemondása valószínűleg elmarad — A közoktatásügyi miniszter újabb nyilatkozata
A politikai helyzet

Beogradból jelentik: A parlamentben teg-
nap egész nap nagyon élénk élet volt, a kép-
viselők mind a Vukicsevics Velja lemondása
következtében keletkezett helyzettel foglalkoz-
tak. Az ellenzéki képviselők és lapok szerint
Vukicsevics lemondását az egész Pasics-kor-
mány lemondása követi. A radikálisok viszont
a leghatározottabban cáfolják azt, hogy a kor-
mány lemondása bekövetkezik. Az azonban
biztos, hogy a kormány rekonstrukciója bekö-
vetkezik és valószínű, hogy ez alkalommal Rá-
dics Sztepan is be fog lépni a kormányba.

Minisztertanács

A kormány tagjai tegnap délután tanács-
kozást tartottak, amelyen szintén a rekonstruk-
cióval foglalkoztak anélkül, hogy valamilyen
végleges határozatot hoztak volna. Szóba ke-
rült a minisztertanácsban a hajózási szindikátus
is, amely ellen számos panasz hangzott el.
Sokan a kormány tagjai közül Radojevics
Ante közlekedésügyi minisztert okolják, a ha-
józás szindikátusban uralkodó állapotok miatt
és ezért a közlekedésügyi miniszter helyzete
még inkább súlyosabbá válik.

Kihallgatások

Öfelsége tegnap délután Rádics Pavle és
Gyurisics Márko minisztereket fogadta, akik a
tárcájuk keretébe vágó ügyeken kívül a kor-
mányrekonstrukció eshetőségeiről is beszám-
oltak.

Vukicsevics nyilatkozata

Lapunk munkatársa tegnap délelőtt kér-
dést intézett Vukicsevics Veljához, a lemondott

közoktatásügyi miniszterhez, hogy miért vált
meg tárcájától?

— Lemondásom főoka, válaszolta a
miniszter, az, hogy közoktatásügyi politi-
kám megvalósítását nem támogatták eléggé.
Én minden lépésemről értesítettem a pár-
tot és minisztertanácsot, és a párt bizal-
mat is szavazott nekem, mégis szükséges-
nek láttam lemondani. Közoktatásügyi poli-
tikámat nem irányíthattam kis pártterdekek
szerint, hanem magasabb országos szem-
pontok figyelembevételével, ha csak azt a
tanügyi politikát lehet követni, amelynek
programját én dolgoztam ki. Minden más
ut káros.

A törvényelőkészítő bizottság

Nagyon súlyos helyzetben van a kormány
a törvényelőkészítő bizottság miatt, ahol ma az
ellenzék van többségben. A kormány ugye-
retné megoldani a többség biztosításának kér-
dését, hogy a parlamentárizmust ne sértse meg.
Miatán az ellenzék nem hajlandó a kormány-
nak engedményeket tenni, ez kénytelen lesz
másként megoldani a kérdést.

Minden valószínűség szerint kényszeríteni
fogja a bizottságban helyet foglaló összes több-
ségi képviselőket, hogy mondjanak le, mire a
parlament plénuma új bizottságot választ. Ebb-
en az új bizottságban azután a kormánynak
már meg lesz a többsége.

Adókönyvitést ígér a pénzügyminiszter

„Elismerem, hogy nehéz a helyzet a Vojvodinában” — mondotta a pénzügyminiszter

Beogradból jelentik: Dr. Sztójadinovics
pénzügyminiszter einöklete alatt szombaton este
két óra hosszat tartó értekezlet volt a pénzü-
gyminiszteriában. Az értekezleten, amelyen
résztvett Miletics Szlavkó egészségügyi minisz-
ter, Zsivkovic Ljuba a radikális párt einöke
és több radikális képviselő, Radonics Jovan a
vojvodinai radikális klub einöke, ismertette a
vojvodinai adósérelmeket, s az egész országra

egyformán érvényes adórendszert követelt. Sztó-
jadinovics kijelentette, elismeri, hogy nehéz a
helyzet a Vojvodinában, de pillanatnyilag nem
lehetséges ezt a kérdést rendezni. Arra azon-
ban ígéretet tett, hogy a legközelebbi tizen-
kettek tárgyalásánál adókönyvitéseket fognak
alkalmazni, s a most tárgyalás alatt lévő
pénzügyi törvény egységesíteni fogja az adó-
rendszert az ország egész területén.

A szlovákok panaszkodnak a csehekre

Prága, nov. 14. A Turócszentmártonban
megjelenő Narodnie Novinyban cikket irt dr.
Stodola Emil a tót nemzeti párt einöke, amely-
ben többek között hangoztatja, hogy meg kell
teremteni a Szlovenszko békéjét és a lakosság
existenciáját biztosítani kell. Azt mondja to-
vábbá, hogy a mai cseh-szlovák viszony láttára,
minden öntudatos tótnak sirva kell fakadnia.
Csak újabb katasztrófa fogja megjavítani ezt a
viszonyt? Csehországgal való viszonyunk any-

nyira megrosszabbodott, hogy mi tótok minden
rosszért ami bennünket ért, a cseheket okoljuk.
Egy másik cikkében ugyanaz a lap a követ-
kezőket írja: Különös dolgok játszódnak le
szemeink előtt, „a szabad hazában, a cseh-
szlovák köztársaságban”. A tót nemzeti pártot
a volt ellenségek, a magyarok és németek nem
gyűlölik és nem támadják, ellenben rokonaink,
a csehek gyűlölik a tót nemzeti pártot.

KISEBBSÉGEK

(—) A kisebbségi kérdésben eddig semmi sem változott. Budapestről jelentik: Lukács György volt miniszter, aki részt vett az Interparlamentáris Unió legutóbbi ülésén, egy hírlapíró előtt a következő, érdekes nyilatkozatot tette:

— Nem kell azt hinni, hogy a világtelőség az utóbbi időben igen lényegesen ne változott volna, különösen azokban a kérdésekben, amelyek a kisebbségeket érintik. Hogy csak egy esetet említsek a megállapításom jellemzésére, hivatkozom egy washingtoni diszében Davis munkaügyi miniszter nyilatkozatára, akinek hatáskörébe tartozik egyebek közt a ki- és bevándorlás rendezése, amelynek szabályozását a mindenkorai egzisztenciáknak megfelelőleg az Unió különös gondossággal intézi. Az Egyesült Államok kormányának ez a befolyásos tagja, hogy a bevándorlásra irányuló konkrét viszonyokat személyes tapasztalatok útján megismerhesse, évről-évre át szokott hajózni Európába s a jövő évben főleg Erdélyt kívánja bejárni annál inkább, mert a legapróbb részletekig ismeri azoknak az amerikai egyházi küldöttségeknek jelentéseit, amelyek a romániai nemzeti kisebbségek helyzetét a maguk meztelenségében feltárják.

(—) A kisebbségi kérdés Svájcban. Genéből jelentik: A svájci köztársaságot mind- eddig úgy ismertük, hogy ott nemzeti és nyelv- és nem létezik. Már a szövetségi alkotmány 116-cikke kimondja, hogy a három fő svájci nyelv: a német, francia és olasz, a svájci szövetség nemzeti nyelvei. A polgárok nyelvi jogai a legszigorúbban biztosítva vannak. Így a szövetségi hivatalok összes közleményei német, francia és olasz nyelven jelennek meg. Hasonlóképpen a törvények. Minden fél a szövetségi bíróság előtt saját anyanyelvén szólhat, a bíró ugyanezen a nyelven hirdeti ki az ítéletet. Maga a hadsereg is német, francia és olasz csapatokból áll és a kiképzési és vezényelv a legénység többségének a nyelve. Négy kanton kivételével az összes kantonok egynyelvűek. A vegyesnyelvű kantonokban is biztosítva van a nyelvek egyenjogúsítása. A helyi hivatalok hivatalos nyelve, a vegyes német-francia nyelvű kantonokban a közigazgatás s az iskolák kétnyelvűek. De bármely másnyelvű magániskolát is lehet felállítani és fenntartani. Mindez azon az általános szabadsági szellemen kívül, mely az egész svájci államrendezést teljesen áthatja, a nagy többségben lévő német elem liberális türelmességének köszönhető.

A világháború óta nagyra nőtt nacionalizmus Olaszországban is felütötte a fejét és ez Svájcban olasz részére is átszivárgott. Különösen Tessin kantonra áll ez, ahol most egyszerre szemet szurkáltak a közel három évtizede fennálló német iskolák, amelyekben a germanizálás veszedelmét látják. A tessiniek ezeknek az iskoláknak azonnali bezárását követelték a szövetségi kormánytól és Bernben engedtek is ennek a követelésnek. Elhatározták, hogy a tessin német iskolákat három éven belül teljesen megszüntetik. A szövetségi kormánynak ez a kapitálálása annál feltűnőbb, mert előtte is tudvalevő, hogy az egész követelés az olasz irredentisztikus taktika műve volt, amely célul tűzte, hogy az összes, még idegen uralom alatt álló olasz nyelvű területeken telvesse a nyelv- kérdést.

A tessiniek követelése és a berni kormánynak az eddig hagyományos nemzeti és politikával ellentétben álló magatartása eléggé mutatják, hogy a világháború után még nagyobb erővel jelentkezett nacionalizmus veszélyei még azt az államot is kikezdi már, ahol nemzeti és nyelv- kérdést eddig egyáltalán nem ismertek.

Hirdessen a Délbácskában

A horvátországi árvizkatasztrófa

A Száva még tovább árad — Több helyen megakadt a vasúti forgalom

Árviz Magyarországon

A szlovéniai esőzések következtében megáradt patakok és folyók katasztrófális áradásokat okoztak. Szlovéniában a Száva és Szavinya már két nappal ezelőtt kiléptek medrük- ből és óriási területeket elárasztottak. Tegnap ismét egész nap esett az eső úgy, hogy a folyók még tovább is áradnak. Maribornál a Dráva is több helyen kilépett medréből és magát a várost is veszélyezteti.

Zagrebben még mindig víz alatt van a város egy része. Péntekről-szombatra virradó éjjel ugyan tetemesen esett a vízmagasság, de miután a Szlovéniából érkező újabb jelentések szerint, ott ismét nagy esők vannak, a Száva újból áradását várták.

Szombaton este érkezett jelentések szerint a Száva vízének újból emelkedése be is következett. A rendőrség és katonaság megfeszített munkát végeznek, hogy az esetleges komolyabb következményeket elhárítsák. Pénteken és szombaton számos kilakoltatást kellett foganatosítani, mert számos ház összedüléssel fenyegetett.

Zagreb környékén számos falu teljesen víz alá került. Ide a katonai hatóságok csapatokat küldtek ki a mentési munkálatok elvégzésére.

Boszniában is mindenütt megáradtak a folyók. A Szunya—Banjaluka vonalon a Száva áttörte a vasúti gátat, úgy hogy a forgalom megakadt. Ugyancsak áttörte a Drina a Raca és Bjelina közötti vasútvonalat is, ahol szintén megszakadt a forgalom.

Szlovéniában is megakadt a forgalom a Muraszombat—Hodos Ljutomer helyi érdekű vonalon és a Zidanimost—Maribor vonalon is.

Szombathely nov. 14. A Rába annyira megdagadt, hogy több helyütt kilépett medréből. Vasvárnál a víz ellepte az országutat úgy, hogy Vasvár és Rábadévény között a közlekedés megszakadt. A víz a községbe is behatolt és tizenhárom ház udvarát elöntötte. A községben csak tutajon lehet közlekedni. Az árviz miatt három családot kellett kilakoltatni. A vármegyében huszonöt év óta nem volt ekkora árviz. Az áradás Körmeny és vidékén végezte a legnagyobb pusztítást. Itt a katonák és a csendőrök negyvennyolc óra óta pihenés nélkül dolgoznak. Körmeny nyugati részén több utca víz alatt áll, sok állatot a laktanyában helyeztek el. Az árviz a legnagyobb kárt a beraktározott termésben okozta, amelynek mértékét eddig még felbecsülni sem lehet.

A mentési munkálatokat Tulok József főszolgabíró vezeti. Körmeny vidékén sem jobb a helyzet. Víz alá került Horvátnádalya, Nagycsákány és Molnaszecsőd község egy része is. Ezekben a községekben óriási a kár. Szentgothárdról is árvizet jelentettek. Itt a Mayer féle téglagyárt egy hegyi patak teljesen elöntötte. A gyár lakosainak lakásukból menekülniük kellett. Nyiregyháza jelentés szerint a sok esőzés következtében kiáradt Bodrogköz és Rétközön ezerkétszáz hold víz alá került. Attól tartanak, hogy az árviz Szabolcs és Zemplén vármegyékben nagyobb károsodásokat okoz. A budapesti földművelésügyi miniszterium vizrajzi osztálya jelenti, hogy a Tisza vizállásában ma különös változás nincs. A Tokaj feletti szakaszon beállott az apadás, lejjebb még lassú áradás van.

Mit követelnek Németországtól

Tegnap este tárgyaltak a nagyköveteK Köln kiürítéséről

Páris, november 14. A Havas irodának jelentik Londonból, hogy a szövetségi katonai bizottság foglalkozott a nagyköveteK tanácsához intézett német jegyzékkel és azonnal megküldötte tennikai természetű észrevételeit Berlinbe. Szövetséges forrásból származó hírek szerint ezek az észrevételek a következő pontokra vonatkoznak: A versaili szerződés nem ismer el főparancsnokló tábornokot. A szövetségesek követelik az 1918 évi törvény visszaállítását és a régebbi szabályzat életbeléptetését, amely szerint a vezérkar főnöke csak tennikai természetű funkciókat végezhet. Törvénnyel megerősített tiltását követelik az olyan egyesületeknek, amelyek katonai kiképzéssel foglalkoznak. A rendőrség nem lehet második hadsereg, amely a birodalmi hadsereget szervezetével, fegyverzetével, felszerel-

sével, pótkereteivel és parancsnokságaival teljesen helyettesíti. Végül követelik, hogy a rendőrség személyzetét ne tizenkét évre, hanem egész életre alkalmazzák és a rendőrség létszáma a harmincezer embert ne haladja túl.

London, nov. 14. A hivatalos angol szikratáviró szolgálat jelenti: A nagyköveteK értekezlet elhatározta, hogy szemben azzal az eredeti tervvel, mely szerint hétfőn tartják meg Párisban az ülést, már ma este összeülnek, hogy a lehető leggyorsabban meghatározzák a hivatalos közlést a rajnai kormányzat enyhítése és a kölni zóna kiürítése ügyében. Ezt az ülést a kölni zóna kiürítése fogja követni, amelyet oly gyorsan hajtanak végre, amilyen gyorsan csak azt a csapatok megfelelő elszállása és az anyagok elszállítása megengedi.

A szíriai harcok

Ujabb francia erősítések Szíriában

London, nov. 14. A Times jelenti Beirutból: Hivatalos jelentés szerint november 12-én reggel néhány automobilos rabló támadást kísérelt meg a Damaszkusz közelében lévő Duma község ellen. Damaszkuszba tüzérési megerősítés érkezett, amelyet az ország belsejébe továbbítottak. A közel jövőben további megerősítéseket várnak. Beirutban több ezer menekült van. Mint jelentik, a felkelők és Kawkaba lakosai között ütközet volt, amelynek során a felkelők negyven lakost megöltek. A felkelők veszteségeit száz emberre becsülik. A felkelők felégették a házakat. A dzsedeidahi és Medschayuni benschülöttek legnagyobb része Disonba menekült. Mansurai druz osztagok megtámadták Kuneitra városát, ahonnan a lakosság zöme elmenekült. A lakosság megerősítéseket kapott. Az ütközet kimenetele még nem ismeretes. A Journal jelentése szerint Habaya, Dzsedeidahi és Medsch Ayun helységekből kétezer szíriai menekült hatolt be felső Galileába.

Mint a New York Herald Kairóból jelenti a franciák újból lötték Damaszkusz váro-

sát. A tüzelést egész éjjel át tartó ütközet után indították meg, amelynek folyamán erős felkelő osztagok fosztogattak a városban. Az angol hatóságok csapatokat vontak össze, hogy a felkelőket megakadályozzák abban, hogy angol mandatárius területre lépjenek.

Kiszolgáló leányok

felvételnek, kik hasonló szakmában már dolgoztak, előnyben részesülnek.

Klein Jenő, kőművi- és szövöttáru kereskedés
2280 Novisad, Jevrejska 13. 1-3

STOCK MICHELIN GUMMI

minden dimenzio, minden időben kapható.
Speciális műhely:

GUMMI VULKANIZÁLÁSHOZ
P. TALAIC NOVISAD
Petra Zrinjskog 74.

HOGYAN MŰKÖDIK A BRÓDI VAGGONGYÁR?

December 1-én adják át a forgalomnak az első, itthon készült expresszmozdonyt

A Krupp-gyár mérnökei vezetik az egész üzemet — Októberben készült el az első keskenyvágányú mozdony

A slávon-bródi vaggongyárt, mint ismeretes, a zagrebi Első Horvát Takarékpénztár alapította 1919-ben, 60.000.000 korona alapítókével. A gyár egész műszaki felszerelését a kistarcsai (Magyarország) vaggongyár szállította Sándor Pál-közvetítésével. Az építkezési munkálatokat 1920-ban kezdték meg és a gyár 1922-ben már teljes üzemben állott. A gyár ebben az időben negyven új vaggont szállított és 100—120 darabot javított naponta. Az üzemi kétezer munkást foglalkoztatott, akik azonban nem voltak mind szakképzettek. Amikor az államvasutak a kijavított vagonokat néhány nap múlva ismét kénytelen volt mint hasznavehetlen visszaküldeni, a kormány megvonta rendeléseit a vaggongyártól. A forgalom így lecsökkent, az igazgatóság 1800 munkást elbocsátott, s csak kétszázat tartott vissza, akik ebben az időben hidalkatrészeket gyártottak a gyárban.

Ebben az időben a gyár igazgatósága összekötésbe lépett az esseni Krupp gyárral.

A tárgyalások a legjobb eredménnyel végződtek. Kruppék betársultak a bródi vaggongyárba. A gyár kiépítését és átalakítását hatadékiánul megkezdették. A Krupp-gyár mérnökei vették át a gyár vezetését, amely 750 elsőrangú szakmunkást alkalmazott, s berendezkedett mozdonyok építésére is. Az első keskenyvágányú mozdony ezévi október hó 4-én állott készen, míg az első expresszmozdonyt december 1-én szállítják a kormányhoz. A mozdony ára harminc millió dinár.

A gyár egyik vezető mérnöke kijelentette a „Délbácska” munkatársa előtt, hogy a bródi vaggongyár a tervbe vett átalakítások után méreteiben messze felül fogja múlni a budapesti MAV. vaggongyárt, amelyben a gyártást vasöntődével is fel fogják szerelni. A kibővített üzemi legközelebb három ezer, 1926 tavaszán pedig már hater ezer munkást foglalkoztatni.

A gyár S. Bródtól északra, kb. 200 katasztrális holdnyi területen fekszik.

A magyar kommunisták a statáriális bíróság előtt

Rákosi Mátyás visszavonta a rendőrség előtt tett vallomását — Weinberger Zoltán mindent beismer

Budapest november 14. Langer Jenő kúriai bíró törvényszéki elnök Rákosi Mátyás és társai lázadási ügyében ma délelőtt tíz órakor nyitotta meg a statáriális tárgyalást, a királyi büntetőtörvényszék esküdtársai nagytermében. A törvényszék nagytermét zsúfolásig megtöltötte a közönség, bár a törvényszék elnöke nőket nem engedett be a tárgyalásra.

A szuronyos fogházőrök által felvezetett vádiottak személyi adatainak megállapítása után az elnök felhívta Miskolczy Agost dr. királyi ügyészt a vád megtételére. Miskolczy kifejti, hogy idegen állam területéről, idegen állam rendelkezése szerzekedett egypár ember mint Rákosi és társai, a magyar alkotmány megsértésére és a meglévő rend teljes felforgatására. Ez a csoport a harmadik internacionálé szolgálatában állott, amely felfogadta és pénzelt őköt. Először Bécsben telepedett le az a csoport, ott találkoztak a szovjet egyik alakjával Kun Bélával, akivel ott egy propoganda iskolát szerveztek. Kun Béla álnév alatt Bécsben volt és egy „Uj márkai” címen írt cikkben megírta, hogy miképp lehetséges Magyarországon a trianoni békével ugyanis elégedetlenkedők között forradalmat szítani és ennek alapján a békét tönkretenni. Vádat emelt lázításra irányuló szövetkezés miatt.

Lengyel Zoltán, az elsőrendű vádlott, Rákosi Mátyás védője előterjesztésében kéri a büntetőtörvényszéket, hogy hatásköri összejelölés nyilvánvaló fennforgása miatt, vajjon lehet-e a törvényszék abban a helyzetben, hogy mint rögtönítelő bíróság intézkedjék. Kifogást emel anyagi anyagi és alaki okokból, továbbá azért, mert annak a hirdetéseknek, amelyre a büntetőtörvényszék hivatkozik olyannak kellett volna lennie, hogy a tett elkövetői visszarettenést keltsenek az elkövetendő büntől. Márpedig ez a hirdetés 1924-ben jelent meg és már azért sem lehetett alkalmas arra, hogy a vádlottakat a bűncselekménytől elrettentse. Kifogást emel azért is, mert ebből a hirdetésből a lázadás van elsősorban megemlítve mint statáriális bűncselekmény, már pedig az ügyész által emelt vád a lázadás kritériumát nem foglalja magában. Lázadás: nyanyis csak csoportosulás által lehet elkövetni.

Lengyel Zoltán előterjesztése után a többi védő is hozzájárul kérelméhez, és kéri a bíróságtól, hogy hatásköri összejelölés alapján mondja ki, hogy nincs módjában rögtönítelő

bíróságként tárgyalni az ügyet.

A bíróság ezután visszavonul, majd szünet után az elnök kijelenti, hogy a védő által előterjesztett kérelmet a bíróság elutasítja, mert ugylátja, hogy perrendszerben letárgyalhatja ezt az ügyet, mint statáriális bíróság.

Az elnök azután Rákosit vezeti elő.

Elnök: Megértette-e a vádat, bűnösnek érzi-e magát?

Rákosi: Nem.

Elnök: Hát mit tud mondani védelmére?

Rákosi: Kissé zavart vagyok, mert nem voltam elkészülve védőbeszédre, mert nem gondoltam, hogy ilyen hirtelen talál a tárgyalás.

Elnök: Nem védőbeszéd kell ide még, hanem mondja el csak azt, amit a rendőrségen mondott.

Rákosi: A rendőrségen tett vallomásomat visszavonom.

Elnök: Miért?

Rákosi: Mert úgy tudom, hogy a többieket bántották.

Elnök: Ön a lapokban többször nyilatkozott, hogy Önt nem bántották, hát miért mondja most ezt?

Rákosi: Vallomását azért nem vonta vissza előbb, mert ezzel az ügyet siettetni akarta, hogy a többiek minél előbb meentesüljenek a durvaságoktól.

Az elnök ezután felolvasta a rendőrségen és a főügyész előtt tett vallomásait. Rákosi az ügyészségen tett vallomását most is fenntartja.

Elnök: Miért bujkált ön?

Rákosi: Azért, mert a bíróság a kapitalizmus védelmére van statuálva.

Elnök: Magyarországi tartózkodása alatt hátrány érte volna, ha jelentkezik?

Rákosi: Feltétlenül.

Elnök: Honnan tudta azt, hogy bántalmazták barátait?

Rákosi: A börtön drótnélküli táviróján.

Elnök: Mi volt az ön budapesti tartózkodásának a célja?

Rákosi: Össze akarom a munkás atomokat szervezni egy kommunista pártba.

Az elnök ezután hosszas szociális vitába kezd a vádlottal.

Szünet után Weinberger Zoltán vádlott kihallgatását kezdi meg az elnök. Figyelmezteti, hogy kihallgatása során ne heveskedjék, mindent előadhat, de viselkedjék művelt emberhez méltóan.

Weinberger kijelenti, hogy a vádat megértette, de nem érzi magát bűnösnek. A kommunista propoganda folytatása végett jött vissza Magyarországból, ahonnan mint cserefogoly került Oroszországba.

Elnök: Amikor hazajött nem félt attól, hogy itt majd felismerik és letartóztatják?

Weinberger: Kommunista vagyok, a félelem nem tartott vissza az agitálástól.

Elnök: Kinek a megbízásából jött haza?

Weinberger: A magam elhatározásából.

Elnök: Mi volt a foglalkozása Oroszországban?

Weinberger: Újságíró voltam.

Elnök: Miért jött tulajdonképpen haza?

Weinberger: Kommunista propogandát akartam folytatni. Ez az egész világon szabad, csak Magyarországon nincs megengedve. A propoganda végcélja természetesen a proletárdiktatura lett volna, de jelen pillanatban nem ez volt a cél. Először meg akartuk szervezni a tömegeket. A szervezés munkáját én nem tartom lázadásnak, de ha önök méltóságos elnök ur azt tartják, hogy kommunistának lenni egyenlő a lázadásal, akkor lázadó vagyok.

Elnök: Résztvett ön a májusi kongresszuson?

Weinberger: Ugy van. Ennek a kongresszusnak az volt a célja, hogy megbeszéljék a kommunista párt kiépítésének munkáját.

Elnök: Az eddigi vallomásaira vonatkozólag van-e valami megjegyzése?

Vádlott: Ezek egészen felületes vallomások és mindent rájuk hagytam, aláírtam a vallomásokat, de nem én mondtam toliba.

Elnök: Hatósági tanuk jelenlétében vették fel ezeket a jegyzőkönyveket?

Weinberger: Ez igaz, és az is igaz, hogy egy ujjal sem bántalmaztak engem, csak a társaimat.

Weinberger további vallomása során konokul tagadja, hogy Hámán Katóval közvetlen érintkezést tartott volna fenn. Éppen ezért az elnök elrendeli, hogy Weinberger összes eddigi vallomásait olvassák fel. Weinbergert kihallgatása során aziránt is megkérdezték, hogy hogyan gondolták terjeszteni a kommunizmust? Weinberger elmondotta, hogy a gyárakban sejtrendszer szerint kezdték munkáskörökben terjeszteni elveiket. Az elnök kérdésére megjegyezte, hogy ő öntudatos kommunistának vallja magát, és viseli a kommunista minőségéből származó összes következményeket. Mi kommunisták nem félünk, — mondotta, — mert tudjuk, hogy szabadonlevő halottak vagyunk. A szocialisták megalkuvók és gyávák, akik nem képviselik a munkásság érdekeit.

Azután Öri Károlyt hallgatja ki a bíróság aki előadja, hogy a Vági csoportban is szerepet játszott, ahol az volt a célja, hogy a mozgalmat radikális kommunista irányba terelje. Szintén résztvett a májusi kongresszuson. Az elnök kérdésére azt válaszolja, hogy a proletárdiktatura nem volt kommunizmus, csak átmenet a proletár osztályuralomra. Nem volt egyéb céljuk, mint a kommunista párt megszervezése, hogy egy későbbi időpontban kész legyenek az uralom átvételére. Az elnök ezután a tárgyalást felfüggeszti.

A tárgyalást délután 4 órakor folytatták. Ez alkalommal kihallgatták Gögös Ignácot és Haman Katót, akik beismerő vallomást tettek. Kijelentették, hogy a proletár eszme alapján megakarták szervezni a tömegeket. Az elnök ezután a tárgyalást berekesztette. Ma reggel folytatják a tárgyalást, amikor is az orvosszakértőket fogják kihallgatni.

Lemondott a holland kormány

Hága, nov. 14. A holland távirati iroda jelenti: A minisztertanács elnöke a katolikus párthoz tartozó négy miniszter lemondó kérvényével egyben a kormány többi tagjainak tárcáját is a királyné rendelkezésére bocsátotta. A királyné az egész kormány lemondási kérelmét megfontolás tárgyává tette, de arra kérte a minisztereket, hogy egyelőre intézzék tovább a kormány ügyeit.

JÓ VIDÉK

Párbeszéd Temerinben a plébánia-sarkon

— Temerini levél —

Temerinben minden reggel fél 8 órakor ér véget a kis mise, amely után az ájtatos keresztény hívek többnyire megállnak a templom közelében, s elújságolják egymásnak a legfrissebb eseményeket. Panna néni meg Éva néni is most jöttek ki a kis miséről, megállnak a plébánia sarkon s köztük a következő párbeszéd folyik le:

Panna néni: Mer tuggya ke, mindég tunnak valamit a zemberek, akar igaz, akar se.

Éva néni: Ühü.

Panna néni: Kottykotty Trézsinek eveszett a napokban három kiflije, amit a pékinas a zudvari ablakba tett. Hát oszt mit gondó ke, mi lett ebbü?

Éva néni: Mi no?

Panna néni: Hát a, hogy hát Kottykotty Trézsí eeszalatt előszó a zegyik szomszédba, aztán meg a másíkba.

Éva néni: No oszt?

Panna néni: Eeszalatt a kántorékho is, oszt mindenütt aszonta, hogy a kántor fija, meg a Kondor Karcsi vitte el a kifliket.

Éva néni: Mit gondó ke!

Panna néni: Peig hát an nem igaz, mer a gyerekek pont öt órakor má eementek a vonatra, a pékinas meg csak akkó indút el a péktü. Mire meg odaért ahho a zablakhó, hun vótak má akkó a gyerekek!

Éva néni: Látya ke, hogy hazudik némellik asszony!

Panna néni: Emmá nem is hazugság, még anná is több. Rágalom! Rá is lépnek a nyelvire annak a Trézsinek, ha a zén gyerekmerrü beszéne ilyet.

Éva néni: Ho ne! Hát hiszen hazudott a Trézsí, meg rágalmozott is. Egészen biztos.

Panna néni: Hát látya ke, ijen ez a Trézsí! Mint a kotlós tyúk mindég kotyog akar kő, akar nem. Oszt mindég a más háza táján pucoskodik, pejig a maga szemetdombján is kapargáhatna. Tuggya ke! Mikor oszt a fiúk, mer má nagy gyerekek, megkérdezték tüle, hogy hát ki monta azt neki, hogy ók a a kifliket eevitték, mer el lopás, akkó meg becsapta a zajtót, oszt bezárkóztott, oszt aszonta, hogyhát gyerekekkel nem tárgyal.

Éva néni: No hajja ke! Má még ijét!

Panna néni: Oszt akkó úgy rít. Pejig még azt is monta, hogy a ki a kifliket eevitte, av vitte ee a pöttyös csirkéjít is. Má hajja ke, azok a gyerekek nem ehatték meg tollastü, bőrostü éhomra azt a csirkét.

Éva néni: Má nem.

Panna néni: No, de hát ijen ez a Trézsí. Sok hijjábavalóságot ősszebeszél. Mos má nem is igen beszének vele a szomszéggyai, mer nem is köszönnek egymásnak. Má rá se néznek. Akkó meg mikó még jóba vótak egymással, akkó meg egy tojást tanátak a mesgyén. Kottykotty Trézsí akkó aszonta, hogy hát a zövé a tojás, Devernya Verka meg a zegyik szomszéd aszonta, hogy ő — akarom mondani — hogy a zó tyúkjá tojta oda. Kondorné fővette a tojást, eevitte, mer aszonta, hogy nektek nincs is tyúkotok. Oszt úgy is vót Egyiknek se vót tyúkjá, csak a Kondornének.

Éva néni: Csak az a csuda, hogy azt a szegény Kondornét meg nem eszi a méreg, hogy ijen szomszéggyai vannak.

Panna néni: Má hajja ke, eszi is azt a méreg eleget.

Éva néni: Nem is csuda.

Panna néni: Eemék nomá, mer má várnak otthun.

Éva néni: Gyerünk no.

Panna néni: Isten maraggyon keeve.

Éva néni: Isten hirivel.

(Akkor oszt eevátak, oszt eementek.)

(Kovács Antal.)

A LELEPLEZETT NOVISZADI LEÁNYVÁSÁR

Nem vallanak a kisleányok...

A botrány egyik férfiszerelője ellen már egy hónappal ezelőtt feljelentést tettek a rendőrségen — A rendőrség tovább folytatja a kihallgatásokat — Bor, pezsgő, cukor és cigaretta — Egyszerre öt fejletlen kislány...

A novisadi rendőrség teljes apparátussal folytatja a nyomozást a novisadi gyermekcsábítás nagy port felvert ügyében. A futaki kerítőő és a beteges hajlamu, de „roppant kedves” öregurak által szerzett legfrissebb novisadi botrány lassankint minden részletében ismertté válik a rendőrség előtt. A sajtó számára azonban nem adnak nyilatkozatot legalább is olyant nem, amely meg tudná akadályozni azt, hogy a városban szállongó rémhíreknek a kétségbeesett szülők ne adjanak hitet. A rendőrorvosi vizsgálat az eddig ismeretessé vált esetekben minden kétséget kizáróan megállapította, hogy az öreg urak kedveskedései csupán „kísérletezéseknek” minősíthetők, ami vigasztaló lehet a megtévesztett gyermekek és a szülők szempontjából, de nem enyhíti a botrány súlyosságát.

Neller Mária, a hadi- özvegy leánya

Neller Mária egy futaki hadiözvegy leánya. Amikor Neller né férje elesett a fronton, tíz gyermekét egy állami menhely vette gondozásba. A gyermekeket Neller né később egyenként kivette a menhelyről, s azok rendszerint koldulásból igyekeztek a család mindennapi kenyereit megkeresni. A 17 éves Neller Mária néhány hónappal ezelőtt került Novisadra, ahol az Epres utca 2. számú házában, özvegy Golubné lakott albérletben. Miután semmiféle (tisztességes) foglalkozást nem üzött, a rendőrség hazatoloncoltatta. Annak dacára, hogy az anyja ebben az időben vett kézhez elmaradt hadisegélyek címén közel harmincezer dinárt, a leány nem akart anyja mellett maradni. Ekkoriban már jól jövedelmezhetett a novisadi „ingyenkakao” egyesület, mert Neller Mária ismét Novisadra jött, ahol letartóztatásáig állandóan megfigyelés alatt tartották.

A rendőrség továbbfolytatja a kihallgatásokat

Szombaton délelőtt a rendőrség több gyanúsított leány szülőit idézte be kihallgatásra. A síró és kétségbeesett szülők vallomása azonban nem sokkal vitte előre a nyomozás sikerét, mert a szülők természetesen nem is sejtették, hogy gyermekeiket egynéhány magáról megfélekedezett öreg „ur” milyen üzelmekre használta fel.

Nem vallanak a gyermekek...

A rendőrség által lefolytatott nyomozás ma már meglehetősen világos képét adja az öreg kéjencek bünszövetkezetének, a nyomozást mégis nagy mértékben megnehezíti az a különös körülmény, hogy a Neller Mária által szállított kisleányok — akár szegényből, akár félelemből — egyáltalán nem vallanak és nem akarnak tudni semmiről semmit. A faggatásra legtöbb esetben csökönyös hallgatás a válasz, a kézenfekvő vádakra pedig ez:

— Nem igaz.

Ilyen körülmények között természetesen a nyomozás csak roppant nehezen haladhat előre, s majdnem kizárólag azokra az adatokra támaszkodik, amelyeket kihallgatása folyamán a letartóztatott kerítőő szolgáltatott.

Neller Mária nem engedte magát lefotografáltatni

Neller Mária középtermetű, egyszerű és műveletlen leány, feltűnően durva arcvonásokkal. Tipikus lápvirág. Kihallgatása alatt rendkívül közönyösen viselkedett, s nyugalmát csak akkor veszítette el, amikor tudtára adták, hogy a Mona Lisára egyáltalán nem emlékezett arcvonásait meg fogják örökíteni a rendőrségi album számára. Ennek hallatára sírva fakadt, s amikor a fényképezőgépet elé állították, a földre akarta vetni magát. A fényképezés csak úgy sikerült, hogy egy rendőrségi alkalmazott marokra fogta Neller Mária ujjait éppen jól ápolat bubifrizuráját és ennek segítségével moz-

dulatlanul tartotta fejét addig, amíg a kerítőő durva arcvonásai ráörgözdtek a fényképezőgépet érzékeny lemezére. A kép így is rosszul és elmosódottan sikerült.

Kéjtanya a város közepén

Novisad legfrissebb botrányának egyik férfiszerelője — akinek kihallgatásáról ezideig nem tudunk — a belváros egyik csendes utcájában bérelt lakást néhány évvel ezelőtt. A deresedő ur lakását feltűnő sűrűn kerestek fel hölgyek. Amikor a látogatók életkor szerint sokkal közelebb látszottak állani a tizhez, mint a huszhoz, s amikor egy esetben az öreg ur lakását egyszerre öt iskolásleány kereste fel, a háztulajdonos feljelentést tett a rendőrségen. A nyomozás lefolytatása után a helyzet nem változott meg. A lakásba tovább is bejártak mindenféle koru nők. A lakás valósággal meg volt tömve a legkülömbözőbb édességekkel, cigarettákkal, borral és pezsgővel. A kisleányok azonban egyideig aligha fogják látogatni az öreg ur jól berendezett legénylakását...

Kik a férfiszerelők?

Erre a kérdésre a rendőrség nem hajlandó választ adni. A sajtó pillanatnyilag nem hajlandó a nevek közlésével „a nyomozás sikerét veszélyeztetni.” — a közönség körében pedig nemcsak legendák, de nevek is szállnak szájról-szájra. Ha ma Novisad utcáin két ember találkozik, rendszerint a következő rövid párbeszéd folyik le közöttük:

— Hallotta, hogy N. N. is benne van a kislányok botrányában?

A kérdezett nem azért novisadi, hogy elárulja tájékozatlanságát, s színelit közönyt igy felel:

— Hogyne, hogyne! Sőt azt is tudom, hogy ma ebben az ügyben a rendőrségre idézték X. Y.-t. Ismerem. Beteges hajlamu ember...

Tíz perc múlva a szélrózsa minden irányában szétmennek a nevek, amelyekhez egy óra múlva újabb tíz csatlakozik. Két nap óta mindenki „benne van” ebben a botrányos ügyben, csak azokról nem beszélnek, akiket Neller Mária nevezett meg a rendőrségen. A nyomozás — ahogyan mi tudjuk — eddig sokkal több konkrétumot mutatott fel, semhogy „a nyomozás érdekében” indokoltan lehetne tartanunk azt a begombolkozottságot, amelyet a nyomozó hatóságok tanusítanak a közvélemény jogos érdeklődésével szemben. Három nap óta az ártatlan emberek egész csoportja áll a gyanakodó pillantások keresztüzében. Vajon nyomozási érdek-e ez? Az a három ur, aki megbízást adott Neller Máriaának, álljon a nyilvánosság elé és vállalja a tett minden jogi, anyagi és erkölcsi felelősségét.

A fiatakoruak bíróságának adták át Neller Mária

Megbízható helyről szerzett értesülésünk szerint Neller Mária, aki nem 17, hanem csak 15 éves, átadták a fiatakoruak bíróságának. Ügyében most Obradovics vizsgálóbíró folytatja le a vizsgálatot. Az ügyesség a maga hatáskörében a legszélesebbkörű vizsgálatot vezette be, s mint értesülünk, ennek eredményéről egy hétfőn kiadandó kommunikébe fogja a nyilvánosságot tájékoztatni.

Küldje be előfizetését!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátraékbán levő előfizetőinket és viszontelárúsítóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felosztásunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni sziveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel

„Délbácska” kiadóhivatala

HIREK

Én is megjósolom a világ végét

Egy berlini jós nő szomorú horoszkópot nyújt az emberiségnek. Azt mondja, hogy 1926-ban lesz a világ vége. Ugy el fogunk pusztulni, hogy még kakaómagnak sem marad belőlünk. Döghalál, földrengés, özönvíz, háború, viharok, orgiák, betegség, borzalom és krach in die melone — végünk lesz. Hát kérem szépen, nem is olyan nagy tudomány ez a kis jóslás. Én is megtudom mondani, hogy mi fogja elpusztítani a világot. Először is nagyon hideg lesz. Pláne télen, amikor jagypont alá fog sülyedni a hőmérséklet. Hó is lesz meg fagy, esetleg dér és harmat. A szelek északra fognak fújni és ha hideg lesz a levegő, az emberek jázni fognak. Azután nagy melegek lesznek a nyáron és Novisadon a strandra járnak az emberek. A hőmérséklet sokkal melegebb lesz, mint télen. Ősszel a fák levelei hullani és tavasszal a virágok rügyezni fognak. Azután nagy pénzügyi krach fog jönni és a kereskedők nem tudnak majd adót fizetni. Magyarországon pengő lesz a valuta, Jugoszláviában a dinár. Franciaországban a frank, Németországban a márka. A szórakozóhelyek tömve lesznek. Orgiák kakaóval és csokoládéval. A kórházak nem képesek befogadni a beteget. Azután földrengés is lesz, különösen Japánban. Franciaország csillaga lehanyatlak és Damaszkuszban már nem fognak szőnyegeket készíteni. Decemberben karácsony lesz és november elsején mindszentek. A magyar lapok magyar nyelven, a szerb lapok pedig szerb nyelven fognak megjelenni. Ha a színházban operett fog színpadra lépni, a színészek énekelni fognak (ha tudnak) a zenészek pedig zenélni. Ha kiáradnak a folyók, árvíz lesz, ha esni fog nedves lesz, ha nem esik kedves lesz.

Látják tehát, hogy én is tudok jóslani. Vagyok olyan jó, mint a madam Tébé! Ha már a betűk jóslanak, akkor a K. A. és az I. R. is tud jóslani, nemcsak a T. B. Ha kell, az egész abécét is végigjósoljuk. Sőt azt is megjósolom, hogy a mai mérkőzésen a NAK fog győzni, s ha nem, akkor a Radnicski. A legfontosabb az, hogy a jó mindig eltalálja a jövőt. Ne legyen a jóslat baljóslat, azaz magyarul „link”. Ha nem úgy van, akkor tévedtem. Ha pedig nem, akkor úgy van. K. A.

1925. November 15. Vasárnap

Római katolikus: Gertrud. Protestáns: Lipót. Gör-keleti: Acindin. A nap kel reggel 7 óra 5 perckor, nyugszik 4 óra 24 perckor. A hold kel 5 óra 33 perckor, nyugszik 4 óra 28 perckor. Nemzeti Színház: d. u. 3 órakor: Lengyelvér. Este 8 órakor: A gésák. Apolló mozi: A boldogság tolvaja. Ódeon: A csavargó törvénye. Labdarugás: D. u. fél 3 órakor: NAK—Radnicski (NAK pálya).

1925. November 16. Hétfő

Római katolikus: Ódén. Protestáns: Otmar. Görög keleti: György. A nap kel reggel 7 óra 6 perckor, nyugszik 4 óra 23 perckor. A hold kel 6 óra 45 perckor, nyugszik 5 óra 3 perckor. Nemzeti Színház: Marinka a táncosnő. Apolló mozi: Căzar, a lovak királya.

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése). Országunkban szép őszi idő lesz. A szelek gyengülni fognak, a felhőzet délről észak felé ritkulni fog és a csapadék megszűnik. A hőmérséklet további emelkedése várható.

— **Blazsics Milánt kinevezték skopljei polgármesternek.** Beogradból jelentik: Blazsics Milan, ohridi kerületi főnököt, akit röviddel ezelőtt a kacsákok elrabolták és aki csak 10 napi rettenetes szenvedés után tudott szabadulni a kacsákok fogságából, a belügyminiszter skopljei polgármesterré nevezte ki. Az eddigi polgármestert nyugdíjazták.

— **Ujságíró konferencia.** A noviszádi ujságíró szekció ma délelőtt 11 órakor az Elite kávéház különtermében konferenciát tart, amelyen az ujságíró rendeletről és a nyugdíjszabályzatról fognak tárgyalni.

— **A nyugdíjazott zagrebi főispán — a zagrebi Nemzeti Színház igazgatója.** A zagrebi olaszellenes tüntetések miatt a kormány mint már jelentettük, nyugdíjazta Trescec Vladimir zagrebi főispánt. Miután beogradi politikai körökben is meg vannak győződve róla, hogy a főispán nyugdíjaztatása némileg el volt hamarkodva, mert tulajdonképpen Olaszország nyomására történt, most azzal akarják regresszálni a volt főispánt, hogy kinevezik a zagrebi Nemzeti Színház igazgatójává. Trescec dr. különben elsőrangú színházi szakember, aki a háború előtt is a zagrebi Nemzeti Színház intendánsa volt.

— **S. Bródban kiirták a községi választásokat.** S. bródi tudósítunk jelentése szerint Bródban ezévi november hó 29-én tartják meg a községi választásokat. Az összes pártok listájuk sikere érdekében a leghevesebb agitációt fejtik ki. Önnálló listákkal szerepelnek a következő pártok: 1. Hrvatska Zajednica 2. Davidovics dem. 3. Frankpárt 4. Klerikális-párt 5. Radics-párt 6. Radikális párt 7. Független dem. 8. Szoc. párt 9. Zsidó párt 10. Önálló listát nyújtottak még be a vendéglősök, pékek és a kis italméresek tulajdonosai. Az előjelek szerint a mandátumok legnagyobb részét a munkások és Radics-pártja fogják megszerezni.

— **Blaha Lujza tul van a veszélyen.** Budapestről jelentik: Blaha Lujza hetek óta súlyos agódmakkal kísért állapotában ma reggel végre örvedetes fordulat állott be. Kezelőorvosa kijelentette, hogy a nagy művész szinte óráról-órara jobban érzi magát és erősödik. Szervezete nagy sikerrel állott ellen a súlyos betegségnek és nemcsak remény van, de egész komolyan biznak teljes felépülésében.

— **Elsőrendű tűzifák,** legjobb porosz szalon kőszén és gázkösz házhoz szállítva, legolcsóbban kapható Schwarz Testvéreknél Novisad, Háltér 11. sz. 1—0 2018.

— **A képesített kőműves és ácsmenterek országos testülete** Novisadon nov. 15-én vasárnap délelőtt 9 órakor összerétekezletet tart az Ipartestület helyiségében. A titkárság.

— **Elsőrangú művészi esemény Goldsand Róbert csodagyermek november 19-i hangversenye.**

— **A házbérvallomási iverk beadása.** Eddig mindig november végéig kellett beadni a házbérvallomási iverket, most a pénzügyminisztérium rendelete ezt megváltoztatta és úgy intézkedett, hogy az 1926. évre szóló házbérvallomási iverket december 1. és 31. közötti időben kell beadni Noviszádon a városi adóhivatalban, községekben pedig a községi hivatalban. A házbérvallomási iverket 5 dináros okmánybélyeggel kell ellátni. Az iverket a városi adóhivatal kikézesíti, aki esetleg nem kap, az decemberben az adóhivatalban kérhet iveret.

(x) **Tűzifa, szén, koks** legolcsóbb Keller fatelepén, Strand ut. Telefon 417.

— **Dr. Gregorek János** száj- és fogbetegségek specialistája, a gráci és berlini klinikákon képesítve, rendelését Novisadon, Kralja Petra ulica 28. I. emelet (azelőtt Blaskó Ede fogműterme) megkezdte.

— **Goldsand Róbert egyetlen hangversenye november 19-én a „Slobodában”.**

— **A szerdai operett estély a Wagner pincében.** Mint már jelentettük, Ember Dezső kiváló zenekara szerdán, november 18-án, nagyszabású operett estélyt rendez a Wagner pincében. A hangverseny iránt nagy érdeklődés nyilvánul s már most tömegesen folynak az asztali előjegyzések. Asztalokat csak szerdán délelőttig lehet lefoglalni. A zenekar a legismertebb és legnépszerűbb operettekkel válogatta össze műsorát. A programmon Sidney, Offenbach, Ascher, Lehár, Strauss, Fall, Jakobi, Goldfaden, Huszka és Kálmán szerzeményei szerepelnek.

— **Az országos sakk-bajnokság.** Az országos bajnokságot folyó csapatküzdelmek egy fontos étappeje kerül ma lebonyolításra Beogradban, ahol Novisad kipróbált nyolcas csapata mérkőzik a nyolc legjobb fővárosi játékoskal. E küzdelemből győztesen kikerülő csapat már az országos bajnokság aspiránsa lesz, ezután ugyanis csak a Zagreb csapatával lefolytatandó döntőmérkőzés lesz hátra. A noviszadiak remélik, hogy csapatuk ezuttal is meg fogja állni a helyét és győzelmi hírt hoz a fővárosból.

— **Aranylakodalom.** Ritka és nagyon szép ünnepély folyt le Glozsánban f. hó 13-án. Id. Seprák Pál glozsáni földbirtokos e napon ünnepelte ötven évvel ezelőtt Ferik Annával kötött házasságának 50-ik évfordulóját. A község színe-java zsufolásig megtöltötte a templomot, hogy az ünnepiességet emelje. Dedin-szky János esperes megható beszéde zárta be a templomi ünnepeket, mely után az ünnepelt házánál fényes lakoma volt, melyen számos sikerültnél sikerültebb felköszöntő hangzott el. Id. Seprák Pál hosszabb ideig és több ízben viselte a bírói tisztséget és pártatlanságával és igazságérzetével a községi lakosság teljes tiszteletét kiérdemelte.

(x) **Tűzifát, koksot, kőszén** mielőtt beszerez, tekintse meg *Krajačević* fatelepét. Telefon 165. 1528

— **Minden asztalosnak,** a saját érdekében kell megtekintenie a legjobban szortírozott és válogatott **deszkaraktárt** Lisics Gyura fatelepén, Temerini ut, a kanálison tul.

— **Anyakönyvi kimutatás** folyó évi november hó 8. napjától folyó évi november hó 15. napjáig. Született összesen: 27 (huszonhét) gyermek és pedig: 15 fiú és 12 leány. Házasságot kötött összesen: 7 (hét) pár és pedig: Stjepan Milic, állami hivatalnok Novisad és özv. Majkszner Mákszóné szül. Gregurits Emilia, Petrovaradin. Kozárov Milan, földművelő Novisad és Vujanits Marina, Vrdnik. Sestár Dragutin, pénzügyi tisztviselő és Kapamadzsija Nadezsda. Szántovác Makszim, vasúti hordár és Atyimov Vukoszava. Halaji Jován fuvaros és Korcsits Évica. Sztankovits Milorád, földművelő és Temerinác Jelena. Zagorcsits Gávra, földművelő Novisad és Petejevits Szlávka, Gospodjince. Elhalt összesen: 14 (tizennégy) egyén és pedig: Weber Fülöp, napszámos, 32 éves, Dálya (Srem). Szilyka Márk, 3 napos. Mengyán Tóma, napszámos, 43 éves, Petrovác (Bácska). Mamutovits Nedelka, 18 óra. Özv. Helajzen Péterné szül. Rózsa Erzsébet, 48 éves, Novi-Futog (Bácska). Özv. Sijacski Mitáné, szül. Melenkin Dragica, 74 éves, Leer Antal, városi szegény, 67 éves. Jovits Dragutin, áll. hivatalnok, 40 éves. Kogaj Józsefné szül. Kambits Ursulya, 49 éves. Tanurdzsits Lázárné szül. Csordárov Lenka, 48 éves. Kopunek Pál, 4 éves. Paczal Mihályné, szül. Kovács Zsuzsanna, 55 éves. Csipák, utónevét nem kapott fiú, 9 óra. Nolic Fülöp, munkás, 62 éves.

— **Nagy havazás Hollandiában.** Amsterdamból jelentik: Limburg tartományban az elmúlt éjjei olyan nagy havazás volt, hogy a vasúti, villamos és autóbusz forgalmat csak tekintélyes késedelemmel lehetett lebonyolítani.

A TIZ PARANCSOLAT-hoz

hasonlót filmen még nem produkáltak. — Mindkét rész egyszerre, 3 órás előadások

— **Másodszor hoztak termést a gyümölcsfák Szilágy megyében.** Zilahról jelentik: A legöregebb emberek közül is csak nagyon kevesen tudnak visszaemlékezni arra a természeti jelenségre, amely Zilahon és vidékén mutatkozik ez évben. Az almafák második virágzásuk után tömegesen hoztak friss gyümölcsöket, amelyek nagyjából a tyuktojás nagyságúvá fejlődtek ki. Beérésükhöz természetesen már nem volt megfelelő idő. Az eper és a málna másodszori termésében is teljesen beérett és cukortartalma csaknem azonos volt az első termésével. Nagymennyiségben kerültek még mostanában is naponként a piacra.

— **Avatás.** Röhrig Fülöp állatorvost e hó 1-én a budapesti állatorvosi főiskolán az állatorvosi tudományok doktorává avatták.

— **Megtalálták az elsüllyedt angol buvárnaszádót.** Londoni jelentés alapján tegnap megírtuk, hogy hétfő reggel eltűnt az M. 1. buvárnaszád hatvanfőnyi legénységével együtt. Ujabb jelentés szerint a buvárhajót megtalálták. Eddig meg nem állapítható okból elsüllyedt a tengerben, olyan mélyen fekszik a tenger fenekén, hogy a buvárok nem képesek megközelíteni. Ilyenformán kevés a remény ahhoz, hogy a hajót kiemeljék. Még mindig van azonban halvány reménység arra, hogy a hajó legénysége él.

— **Tutankhámen mumiája.** Kairóból jelentik: Tutankhámen mumiáját ma kivették burkolatából. A test arannyal volt befödve, mellette nagy tör feküdt.

— **Dr. Rill Antal** karavukovoi orvos Somborba költözött. Rendeléseit november 1-én kezdte meg Dositelj Obradovics ul. 13. szám alatt (Dr. Danningger-féle ház.)

— **Változás a kamenicai helyihajó menetrendjében.** Az S. H. S. hajózási szindikátus Noviszád—Kamenica között közlekedő helyihajójának menetrendje november 15.-től kezdve a következő: Kamenicáról indul 5.45, 7.15, 10, 11.30, 14, 16 és 18 órakor Noviszádról indul 6.30, 9, 11, 13, 15, 17 és 19 órakor.

(x) **Legkisebb asztalos is** eredménnyel versenyezhet Konkurenciájával ha a műhelye nincsen is gépekkel berendezve, abban az esetben, ha a **deszkát és más építő anyagot Szerb Kereskedelmi Bank** fatelepén (Temerini ut a Schulc malom mellett) vásárolja ahol, legmodernebb fagegmunkáló gépek állnak rendelkezésre legminimálisabb oradíj mellett. 2302-1-2

Pléh sparherdek, dobkályhák

nagy raktár, vaskereskedők részére legolcsóbban szállít

CSÁNYI ZOLTÁN, LAKATOS

Novisad, Željeznička ul. 38.

SPORT

Ma délután NAK—Radnicski mérkőzés

NAK pálya, fel 3 órakor

A ma délutáni bajnoki mérkőzés nagy jelentőségét az bizonyítja a legjobban, hogy a mérköző felek igyekeznek erre a délutánra összes betegeskedő játékosikat harc képes állapotba hozni. A sebesülés és betegség miatt az utóbbi időben inkább a NAK szenvedett, míg a Radnicski az időközben játékosultságot nyert átgazolt játékosaival megerősödve áll ki. Hire jár ugyan, hogy a NAK a mai mérkőzésre a beteg Peikertet és Iliját is beállítja, alig hisszük azonban, hogy a két kitűnő játékos állapota annyira javult volna, hogy ma már játszani tudjon. Bizonyos azonban Lerch beállítása, aki helyes sportérzékű tanuskodva hosszú beteken át a második csapatban játszott és sportszerű viselkedése jutalmaképpen visszanyerte régi nagy formáját. A csatársort Bertók, Lerch, Lenci, Schubert, Schäffer összeállításban látnók a legerősebbnek, míg a hátsorba a betegek leszámításával Alexi, Német, Weisz, Hetterle, Heitzmann személyében adógik alkalom a válogatásra. A hávédpár ké-

dése Róka és Martin beállításával biztosítva van Kovracsek kapuja előtt.

A Radnicski csapatában Mándics beállításával áll be igen jelentős változás. Általában mindkét csapatban inkább a támadás ügye áll jó és ez a körülmény biztosíték arra, hogy a Zsivánovics bíráskodása mellett lejátásra kerülő mérkőzés minden tekintetben élvezetes és izgalmas lesz.

December 1-én játszunk Beograd válogatottjai ellen. Az eredetileg 29-re tervbe vett mérkőzést a beogradiak elfoglaltsága miatt december 1-re halasztották el. December 1. állami ünnep és így a mérkőzés megtartásának semmi akadályja nincs.

A NAK hivatalos hirei. Felkértek a következő játékosok, hogy ma délután fél 1 órakor a pályán megjelenni sziveskedjenek: Dussing, Varga, Pellkán, Hetterle, Heitzmann, Boros, Neuwirt, Saro, Mitrovics, Georgijevics, Greuling; továbbá 2 órakor Kovracsek, Martin, Róka, Német, Antonics, Alexi, Bertók, Lerch, Spiller, Schubert, Schäffer. Ezenkívül felkértek a következő rendezők, hogy 1 órakor a pályán a kerületi kiküldöttéknél jelentkezni sziveskedjenek: Gausz, Fehér Gy., Göttel, Klemm, Wolberger. Az ifjúsági bajnoki mérkőzés délelőtt 9 órakor kezdődik.

ZENE

Goldsand Róbert hangversenye. Mint már annak idején jelentettük, az Ingyenkényér Egylet november hó 19-én a „Sloboda“ termében nagyszabású hangversenyt rendez, amelyen Goldsand Róbert zongoraművész működik közre. A szenzációs művészi esemény iránt óriási érdeklődés nyilvánul. A 14 éves gyermektől, tavalyi három estélye után, a budapesti kritika megállapította, hogy nem csodagyermek, hanem „csodaművész“. Goldsand különben ma este tartja egyetlen budapesti hangversenyét. Budapestről Beogradba utazik és onnan Noviszadra, ahová már november 18-án érkezik. A nagyszerű művészt hangverseny körútján már egész Európán végig ünnepelték. Érthető tehát az a páratlan érdeklődés, amely novisádi fellépését megelőzi. Jegyek már válthatók a Lipkovics trafikban és a „Slavia“ könyvkereskedésben.

MOZI

A Tizparancsolat. A londoni The Daily Herald június 5. számában a következőket írja: Az emberi történelem legmagasztosabb alkotása a Tizparancsolat; a filmművészet legmagasztosabb alkotása a „Tizparancsolat“. Ez a megállapítás talán a leghűbb amit valaha is irtak vagy mondtak. A fejlettség legmagasabb fokán álló amerikai filmtechnika és művészet önmagát multa feül, amikor megvalósította ezt a filmsodát. Egész külön várost építettek a kaliforniai pusztaságban, amelyben hónapokon keresztül 250 000 szereplő lakott; a filmtechnikai részén 850 ember dolgozott. A filmezéshez négy eredeti gulát, 24 szfinxet Ramszesz fárao palotáját és a sanfranciskoi Szent Péter és Pál katedrális mását kellett felépíteni. A film hatalmas arányaival valósággal lenyűgözi a nézőket. Az Apollo igazgatósága egyszerre mutatja be mindkét részt, hogy a közönséget ne zavarja meg semmi sem. Ezért kell 3 óras előadásokat tartani, amelyek az Apollo zenekarának tökéletes kísérezeneje mellett feledhetetlen élvezetben részesítik a közönséget.

Bódé kiadó, esetleg eladó

legforgalmasabb helyen, Buza-téren, Sv. Jovan trg (Szent János-tér) — Bővebbet ugyanott.

2155-1-3

„Falu harang nélkül“. A rumai német dal- és zeneegylet vasárnap november 22-én este 8 órakor Noviszadon a Sloboda szálló nagytermében nagyszabású szini előadást rendez. Szinre kerül a „Falu harang nélkül“ című 3 felvonásos operett Pásztor Árpád gyönyörű legendája után. Zenéjét szerette Künneke Ede. A cselekmény színhelye egy bánsági német falu, ideje a mult század vége. Műsor után tánc. Helyárak: Páholy 200 din., zártszék 50 din. I. hely 40.—, II. hely 30.—, III. hely 20.—, erkélyülés 30.—, állóhely 10.— dinár. Jegyek elővételben Noviszadon a Német könyvkereskedésben (Menrath palota) kaphatók.

Novisadi terménytőzsde

1925 november 14. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai Usancen dk. kötés 237.50, 400 mm
bácskai 76-77, 2°, dk. kötés 238.—, 900 mm
bánáti Usancen Senta paritás duplikát kassza
kinálat 100.— kötés 237.50,
bánáti 77, 2 /, Senta paritás duplikát kassza
kinálat 120.— kötés 240.—

Zab

szerémi duplikát kassza kötés 170.—, 200 mm

Tengeri

bácskai II—III. kötés 115.—, 1000 mm
bácskai III—IV, Tisza rk. kötés 130.50, 2000 mm
szerémi száritott Indjija paritás d. k.
kötés 135.—, 750 mm
szerémi uj, dupl. kassza kötés 100.—, 200 mm

Buzaliszt

bácskai nullás gg. d. k. kötés 410.—, 100 mm
bácskai nullás bázis dk. kötés 395.—, 100 mm
bácskai takarmány 8. dk. kötés 135.50, 200 mm

Buzakorpa

bácskai buzakorpa jutazsákkal dupl. kassza
kötés 105—107.50, 700 mm
Iranyzat: lanyha

Szerkesztésért felel: TOMÁN SÁNDOR

Kiadó: „DÉLBÁCSKA“ lapkiadóvállalat

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermekkalapok alakítását vállalja az új formák szerint. Festés minden színben. Új női és férfi kalapok.

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

APOLLÓ nov. 14—15-én:

A boldogság tolvaja

Hatalmas attrakció 6 felvonásban.

ODEON nov. 14—15-én:

A csavargó törvénye

Érdekesítő keleti történet 7 felvonásban.

APOLLÓ nov. 16—17-én:

A nagy állatfilm:

CEZAR

A DUNA VIZÁLLÁSA

November	1-én	reggel	—	—	270
November	2-án	"	—	—	274
November	3-án	"	—	—	269
November	4-én	"	—	—	245
November	5-én	"	—	—	226
November	6-án	"	—	—	210
November	7-én	"	—	—	196
November	8-án	"	—	—	183
November	9-én	"	—	—	175
November	10-én	"	—	—	171
November	11-én	"	—	—	180
November	12-én	"	—	—	200
November	13-án	"	—	—	241
November	14-én	"	—	—	282

APRÓ HIRDETÉSEK

RETORTA FASZENET és TŰZIFÁT ajánl Hubert Lajos, a teslici iparművek vezérképviselője Novisad. Postafiók 25. 1-0

EGY BUTOROZOTT SZOBA 1-2 uriember részére azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóban.

Még nem késő Karácsonyra

megrendelni öltönyét és télikabátját havirészlettörlesztésre

Grünberger Mórnál,
Kr. Alexandra ulica 13.

Elsőrendű

Komlórudakat
szállít prompt

Mirko Steiner i Sinovi
Novisad

Veliki Liman 2294-3x Telefon 360.

Stajer fajalma

elsőrendű válogatott minőségben és elsőrendű

dió

kapható nagyban és kicsinyben Novisadon, Futoski put 29. és Temerinski put 31. szám alatt (az udvarban) 2297-2x

Ha kiadó lakása van,

jelentsé be nálunk és mi díjmentesen azonnal kiadjuk, Parnogmlina ulica 10. (Az udvarban.)

Gyárosok, kereskedők, ügynökségek figyelmébe!

Utlevél láttamoztatást és beszerzést az összes követségeknél eivállal. Napi futárszolgálat. Elvállal a legolcsóbban levelek és csomagok átadását és átvételét, valamint bármely megbízást Beogradban. — Uti felvilágosítással, valamint beutazási, tartózkodási engedélyek ügyében díjmentesen ad felvilágosítást. — Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan elintézi

Vojvodjanska Trgovačka Agencija, Novi Sad, Kralja Petra ul. 29.

Eladó

egy fedeles hintó, egy nehéz és egy könnyű teherkocsi, valamint egy könnyű Stajer. Bővebbet:

BRANIMIR SIJATOVIĆ

festékkereskedő, Novisad, Kralja Petra ulica 7. 2286-3x

Három kétszobás és egy háromszobás lakásból álló

sarokház

a belvárosban rendkívül olcsón eladó 2282
Cím a kiadóhivatalban 1-0

Buzával bevetett

7 hold prima szántóföld a gospodincei határban eladó

Cím a kiadóhivatalban

ÜZLETHELYISÉG

Novisad legforgalmasabb helyén jutányos áron

AZONNAL KIADÓ

230 Cím a kiadóhivatalban 2-x

Lakás

mely áll két szoba, konyha és éléskamrából, új épületben azonnal

kiadó

Cím: „Schmolka” hirdetőiroda, Futoski put 2.

Színházi Élet

Tolnai Világlapja

októberi számai 6 dinárért kaphatók korlátolt mennyiségben

KARDOS HIRDETŐVÁLLALAT, NOVISAD
Kr. Petra 19. Ugyanott újságmakulatura olcsón kapható 2296-2x

1 darab 110 H. P. szivógázmotor,

1 darab 200 H. P. szivógázmotor

üzem megnagyobbítás miatt azonnal eladó. Naponként üzemben megtekinthető:

Concordia téglagyár és villamossági r. t.

Carpinis, Timisoara mellett, Románia. 2284-1-3x

Garantált tiszta fehér

kősó

és finoman őrölt kősó, vagononként és kis tételekben azonnali szállításra kapható

Gausz János, Novisad

Futoški put 66. Telefon interurban 534.

SZÜCS SZÖRME
ÁRUHÁZ

NETTEL és FARKAS

Kr. Petra 27. NOVISAD Telefon 187
Központ: WIEN.

A legnagyobb választék kész női és férfi szörmekabát, valamint nyers szörme áruban a legolcsóbbtól a legfinomabbig

Nagyban! 2220-1-0 Kicsinyben!

Értesítjük t. barátainkat, ismerőseinket, valamint helybeli és vidéki vevőinket, hogy **rőfös divatáru üzletünket Pašičeva (Szücs) ucca 23. szám alól**

Kralja Petra ul. 30. szám alá, a kath. templomépület saroküzlethelyiségébe helyeztük át.

Ez alkalommal raktárunkat elismerten elsőrangú francia, angol, német, cseh és olasz gyárakból való legújabb divatu áruval egészítettük ki és eddigi csak nagyban való eladás mellett

Bevezettük a kicsinyben való árusítást is.

T. vevőink saját érdekükben cselekszenek, ha **rőfösáru szükségletük fedezése előtt** megtekinthetik, vételkényszer nélkül dusszagdag raktárunkat és személyesen győződnek meg, hogy az üzletünkben tartott áruk a legjobbak és

Áraink 25-30%-kal olcsóbbak, mint bárhol másutt.

Sokat megtakarít és kitűnő árut kap, ha ezt a kedvező ajánlatot nem mulasztja el és felkeres bennünket új üzletünkben.

2215-1-6

Tisztelettel

MONAŠEVIĆ, LAZIĆ és ĆURČIĆ, NOVI SAD

Kralja Petra ulica 30. A római katolikus templomépület saroküzlet helyiségében.

Kedvező alkalom! Nagy megtakarítás!

STEVAN M. DUNDJEROV, NOVI SAD

legsolidabb rőfös- és divatáruház, Kralja Petra (Fő) ut 13. szám
elárusítja az összes téli rőfös- és vászon-
árut mélyen leszállított árak mellett.

2295-1-2

Gazdag választék mindennemű kabát plüsekben (Sialskin)
Minden plüs kabát vásárlás után **EGY SELYEM BLUZZT INGYEN KAP** a vevő.

Üzlethelyiség

a város központjában azonnal
kiadó.

Bővebbet: **ANIKA**, Safarikova ulica 15.

LUXUSAUTO

2216-1-3

„Raba“ gyártmány, 6 üléses, 35 P. S. kifogástalan állapotban, új gumikkal, különösen alkalmas **autobusra való átalakításra, eladó.**

SILVESTER BERNOLD, Novi Sad, Šumadijska ulica.

Zongorák

és

Pianinok

elsőrangú gyártmány nagy választékban

Truppel Bélánál

-o- hangszer készítő -o-

Novisad, Dunavska ulica 17.
Željeznička ulica 31. szám.

Nagy raktár mindenféle hangszerekben, gramofonok s gramofon-lemezekben, ugyszintén bel- és külföldi quintiszta hurokban
Eladás nagyban és kicsinyben.

JAVÍTÁSOKAT ÉS HANGOLÁSOKAT ELVÁLLAL

Lawn tennis rakettek eladása és rakett javítás.

50—100 dinár jutalékot fizetünk

Önök, ha 1 és 2 szoba-konyhás kiadó lakás-címeket közöl velünk — Parnogmlina ulica 10.

Fotivec Antal „Napredak“

kalapgyárának lerakata, Kr. Petra 19.

Legnagyobb választék női kalapokban. Legszébb színek, posztóból készült párisi minták, díszítve 140—200 din. Elsőrendű velour kalapok 300—350 din. Állandóan nagy választék.

Legolcsóbb árak. — Saját érdekében okvetlenül keressen fel.

Akik rendkívül kezező feltételek mellett a könyvített megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzést nyernek. Érdeklődők forduljanak a kiadóhivatalhoz trg Ostobodjenja 3.
S18-U

Egyetlen, legtökéletesebb soffőriskola

a **Pesenjanski-féle**, Novi Sad, Madjarska 53. Praktikus és teoretikus előadások különféle típusu automobillal.

Beiratkozás minden nap.
2108-1-12

Ha állásra van szüksége,

forduljon „Jugokommercia“ állásközvetítőhöz, Parnogmlina ulica 10.

Két kerékpár eladó

Vojvodjanska Trg. Agencija, Novi Sad, Kralja Petra 29.

2290-1-3

„ARGUS“ általános információs iroda BEOGRAD

A legnagyobb tudakozóiroda Jugoszláviában.
ARGUS megakadályozza a kétéves köveletéseket és veszteségeket,
ARGUS összeköttetéseket létesít tőkeerős hazakkal,
ARGUS lehetőséget nyújt az S. H. S. államba való exportra,
ARGUS olcsón és biztosan gondoskodik az országban incassóról,
ARGUS informál az előforduló állami szállításokról
ARGUS sok ezer elsőrangú referenciával rendelkezik

Előfizetési díj hitelfelvilágosításokra:
10 értesítés 400 dinár. 25 értesítés 875 dinár.
50 értesítés 1500 dinár. 100 értesítés 2500 dinár.

Táviratcím: ARGUS — BEOGRAD.
2086-1-0

Aki jól és olcsón akar vásárolni,

el ne mulassza és nézze meg

MILOŠ M. RALETIĆ, NOVI SAD

Kralja Petra ul. 2.

Telefon 263.

A püspöki palotával szemben

lévő legnagyobb divatáruházát, ahol meg fogja találni a legmodernebb párisi újdonságokat.

Női és férfi izövetek, plüsek (realíkinok), modern, kabáthoz való selymek, bársonyok minden színben (kalapoknak is), **plüss-terítők, izövet-ágyterítők, függönyök, izönyegek, paplanok** különféle minőségben és színben, selyem-, gyapju- és kötött-kendők, legjobb Schroll-vászon minden szélességben, zefir, kanavász, parhet, kitűnő Richter-féle (Kord)-bársony férfi öltönyöknek. Minden a legnagyobb választékban.

Kérem a tisztelt közönséget, győződjék meg személyesen — vásárlási kényszer nélkül — az **olcsó árakról és a cég szoliditásáról.**

Nyomatott Farkas és Dürbeck könyvnyomdájában Novisad, Željeznička (Petőfi) ul. 30. Telefon: 488.

A DÉLBÁCSKA VASÁRNAPI MELLEKLETE

Ha rámront az este...

Ha rámront az este,
mint vad, barnamarkú pásztor,
tört életemet ezerszer és százszor
alkonyi pirba hiába mártom;
nem lesz vigabb és pirosabb,
Mert szomorú vagyok és sápadt,
mért is ámitom szívemet és számát,
mikor hétköznapi élet
már rég megviselte
a misére-járó ünneplő ruhámat.

Már hiába várok enyhe naplementét,
lágyan altató szókat,
ámitókat és jókat,
szép dajkameséket,
egy kis elringató tente baba tenté-t.

Ha Gond beszó és nagyon meggyötör a láz,
kezet, hűsítő-rakót,
puha, könnyű takarót,
már hiába kérek,
olcsó cselédem az Élet, rám se vigyáz.

Ha rámront az este,
mint vad barnamarkú pásztor,
tört életemet ezerszer és százszor
alkonyi pirba hiába mártom;
nem lesz vigabb és pirosabb...
Mert szomorú vagyok mindig és sápadt,
mért is ámitom szívemet és számát,
mikor hétköznapi élet
jaj, be megviselte
a misére-járó ünneplő ruhámat
Novisad, 1925. november.

FEKETE LAJOS.

A boldog apa

— Tudják milyen boldog napom van?
A feleségemnek ma reggel kisfia született...
— Ugyan; hisz maga másfél évig Ausztráliában volt.
— Az igaz, de szorgalmasan leveleztünk...

Öngyilkosok statisztikája

A korról nő az öngyilkosságok száma — Hol van a legtöbb öngyilkosság — A legtöbb öngyilkosságot négy fal között követik el

Az öngyilkosság az esetek 99 százalékában társadalmi okokra vezethető vissza. A társadalmi berendezés hiányaiban lehet megtalálni azokat az okokat, amelyek az embereket öngyilkosságba kergetik. Azért az öngyilkossági statisztikát jó fokmérőjének tartják egy kor társadalmi átlagos boldogságának. Korunkra alkalmazva e mérőeszközt, bizony szomorú eredményre jutunk.

Németországban átlag egymillió lakos közül 206 öngyilkosságot követ el. Angliában csak 103, ellenben Franciaországban 228, Svájcban 232, Monacóban 301 lesz öngyilkos minden millió lakos közül. Feltűnő, hogy azok a vidékeken van a legtöbb öngyilkos, ahol az évszakok váltakozása a legnagyobb ellentétet jelenti. Azért van, hogy Középeurópában sokkal több az öngyilkos, mint Északon, vagy az Egyenlítő környékén.

A legnagyobb öngyilkossági számok a 47. és 57. szélességi és a 20. és 34. hosszúsági fok között találhatók. A magassági különbségek is nagy szerepet játszanak. Sikföldön több az öngyilkosság, mint a hegyek között. A mi klímánkon májusban és júniusban történik a legtöbb öngyilkosság; ezzel szemben novembertől januárig jelentősen csökken. Az öngyilkosok bizonyos napoknak és óráknak is előnyt adnak. Németországban a legtöbb öngyilkosság hétfőn és kedden történik, a legkevesebb szombaton. Asszonyok szívesen lesznek vasárnap öngyilkosok. Az összes öngyilkosságok 32,4 százalékát éjjel hajtják végre.

1922-ben Németországban összesen 6362 egyén követett el öngyilkosságot. Ezek közül 4970 keresztény férfi, 1299 keresztény nő, 69 zsidó férfi és 24 zsidó nő. A keresztények között főleg a protestánsok vezetnek, öngyilkossági arányszámuk két és félszerese a katolikusénak. Az ortodox zsidók között a legritkább az öngyilkosság.

Általában az öngyilkosok főkontingensét férfiak teszik ki; 300-400 férfi öngyilkosra csak 100 öngyilkos nő esik. A 21 és 30 éves korhatár között azonban az öngyilkos nők száma meghaladja a férfiak százalékszámát

Ennek oka minden bizonnyal szexuális jellegű.

A korról nő az öngyilkosságok arányszáma. Az öregebbek könnyebben válnak meg önkéntesen az élettől. Különösen az 50 éves kort betöltöttök között igen sok az öngyilkos; később kevesebb, hogy a 70 évesek között megint felemelkedjen száma.

A legtöbb öngyilkosságot négy fal között követik el. A szabadban ugyyszólván csak azok lesznek öngyilkosok, akik a vízbe ölik magukat. Egy berlini kimutatás szerint 1923-ban Berlinben 336 egyén felakasztotta magát, 200 mérget vett be, 202 agyonlőtte magát, 47 leugrott az emeletről.

Az öngyilkosságok oka nem olyan nagy mértékben a szerelmi bánat, mint gondolná az ember. Az öngyilkosok legnagyobb része elmebeteg. Általában az elmebetegek 95 százaléka legalább egyszer életében öngyilkosságot követ el. Másodsorban a nagy testi fájdalom és a nyomorúság viszi az embereket öngyilkosságba. Ahol több gyermek születik, kevesebb az öngyilkosság. Különösen nagyon sok a gyermeköngyilkosság Németországban. Mig Németország 10,5 öngyilkos esik egymillió 16 éven aluli fiúra, addig Franciaországban csak 3,6.

A moziban

— Kérek egy féláru jegyet.
— Hogy-hogy féláru?
— Ugy hogy nekem félszemem van, hát csak a felét látom a képnek...

Az iskolában

Tanár: Készültél fiam természettanból?
— Igenis, tanár ur!
— Na lássuk, mondj hát nekünk egy átlátszó anyagot.
— Kulcslyuk.

Forgalmi vicc

A villamos kalauz (az előtte haladó biciklistához) Nem tud kitérni?
Biciklista: Én igen, de maga nem!

Régi, régi város...

Írta: KARINTHY FRIGYES

I.
— Látjátok, a vizen keresztül... Ott, a lávahegy aljában... szabályos vonal...

A tanítványok kihajolnak a gépből, kopolyukészülékük zizegve nyeli a vizet. Egy percre elalszik a higanyfény.

Rádion 23, a fiatal tudós kinyújtja kezét, ködös, elfogyó tömböt jelöl meg a távolban. Száz yardnyira ködlik innen.

— Ez a város...

Közöttük s a város között zöldkék a víz, átlátszó mégis, reflektor nélkül is tisztán kivehetők a megjelölt pontok.

Rádion 23, fűrészelve mered előre aztán nyugodtan megigazítja homlokán a kopolyut.

— Nos — így szól és mosolyogva fordul vissza a tanítványok felé — foglaljuk egybe, amit eddig tudunk, mielőtt befutnánk az úgynevezett pályaudvaron.

Odasereglenek köréje.

— Az első nyomokat három éve fedeztem fel... ha nem tartjuk meg a város eredeti nevét, az eredeti írásjeleknek valami feltételes kiejtése szerint — akkor, úgy látszik rólam

fogják elnevezni a régi várost. Mert — és ez most a legfontosabb — előttem jó háromezer éven át nem látta, nem is láthatta senki egyetlen tégláját se...

Rádion 23 széles mozdulattal a vizen át felbukó hegylánc félkörét rajzolta maga elé.

— Ne feledjék el, barátaim, hogy ezeröttszáz karhosszal vagyunk a víz felszíne alatt. Ez itt a látatalaj — pontos számítással tizezer éves réteg — annak a borzalmas erupciónak terméke, amit geológiánk a Krisztus-számi.ás huszadik századába helyez. Ez a földrész, ahol most állunk, akkor szárazföld volt, tisztas magasságban a tenger színe fölött. Egyik felét hirtelen, talán órák alatt lökte víz alá az erupció, a másik fele évszázadokon siklott utána. Itt, ezen a helyen alföld volt, körülzárt katlan, erre figyeljünk! Ezt a katlant a kitörő láva percek alatt szinig elöntötte — ami város, kultúra, tenyészet: a láva alá került, megkövesedett. Alig ötven éve, hogy egy újabb rengés megrázta a lankát, a felső lávaréteg lecsuszott, kifordult az északi szoroson át, levált a humuszról, mint gipsz-maszk a halott arcáról, mélynyomatát kifordítva a fénynek. Most felszabadult az alföld, a víz átjárja pusztá felületét. Mikor, most öt éve, a huszadik egyetem kiküldött ide, már eltakarodtak a törmelékek. En öt évvel ezelőtt bukkantam rá, de tizezer

éve fekszik itt a tenger alatt s csak ötven éve hullott le róla a réteg, ami eltakarta, Ennyi, három mondatban, a könyv tartalma, amit írtam róla.

A nagyító szelencét ovatosan emeli szeméhez.

— A mi feladatunk e pillanatban annyit csak, hogy a város pontos korát megállapítsuk, a geológiai vonatkozások nem érdekelnek. Az egyetem, amely bennünket kiküldött, egyik faktora csak a hatalmas tervnek, amit Grönlandban fogadtak el, hogy restauráljuk az egészét. Ha a középítkezni akar ezen a vidéken, nem lehetetlen, hogy a restaurált város köré helyezze el az elméleti tanszakok palotáit... és nem lehetetlen...

Egyszerre izgatott lesz, nem tudja folytatni.

— Barátom... — és kissé reszket a hangja... — Tudom, hogy e perc ünnepélyes. Ebben a városban tizezer éve élő ember nem járt... az utcákon halak és pókok suhantak az ablakokon... Amit öt évvel ezelőtt láttam, nagyon kevés ahhoz, amit most látni fogunk mindannyian... Utközben nem beszéltem semmiről, mert azt vártam, hogy az első benyomás friss legyen. Most már, az utolsó pillanatban, engedtessek el nekem, hogy szavakkal

Egészség és boldogság:

mama és gyermeke a tisztaság üdítő érzetében, frisseségtől sugározva, ápolva és gondozva. Örömteli egészség nevetve mutatja a ragyogó foggyöngyöket.

A Kalodont fogkrémet minden napi használata a legbiztosabb módja, hogy fogaink épségét és szépségét megőrizzük.

rongsam el meglepetésünket és áhítatunkat. Fiziosz 14. kapcsolód be a higanyt és előre!... A kerek közt hideg fény csillan fel, halak verődnek szét az iszapból. A gép sziszegve és zihálva lódul a víznek.

II.

Két lávahegyen túl kinyílik a láthatár. Első percben ködös, szürke sziklatömeg, egyenként válnak szét a részletek. Annyit mindjárt látni, hogy két részből áll a Régi Város. Az egyik sűrűn beültetett házából, laposan, simán terül el, mint a tányér. Mély barázda választja el a másik résztől, mely dombos és hegyes, a dombokon itt-ott épület, mereven, szikáran. Az egész fölött derengő világosság, tiszta tenger-vízen át idáig világít a nap.

A középső lávahegy alatt leállítja kerekeit a gép. Függőlyesen emelkedik keveset, uszva hatolnak át a szoroson. Akkor, alig háromszáz karhosznyira, az első nagyobb épület előtt, leszállnak a fenékre és keréken folytatják utjukat.

Kétoldalt hallgatag hársorok futnak. Algatelep foszforeszkál a kapuk alatt: a szilárd kövezeten néha tompa nyekkenéssel pukkan meg egy polip, ahogy átfut rajta a jármű. Az uttest közepén furcsa, nehézkes tömeg.

— Jármű...

Majmok a tuberkolózis gyógyításának szolgálatában

Érdekes kísérletek a párisi Pasteur-intézetben — A „BCG” egy új bacillus oltóanyag — Kísérletek emberszabásu majmokkal

A párisi Pasteur Intézet hosszú évek óta folytat már kísérleteket a tuberkolózis elleni védőoltással; időnként tájékoztatták is a tudományos világot a munka nehézségeiről, de az első eredményekről csak most számolnak be. Ez a nagy tartózkodás csak helyeselhető: harmincnégy évvel ezelőtt Koch tuberkulinja oly nagy reményeket keltett s e reményekből oly kevés vált be, hogy egy újabb nagy csalódástól meg kell óvni az emberiséget.

Két francia tudós: Calmette és Guérin kísérletezik a Pasteur Intézet égisze alatt egy új bacillusos oltóanyaggal, melyet a tudományban BCG-nek neveznek. (A B a bacillust, a C és G a két tudós nevét jelzi.) Ez az oltóanyag nem más, mint a tuberkolózis bacillusainak tömege, melynek mérgező hatását rendkívül nagy mértékben letompították. (Öt százalék glicerolt tartalmazó epeváladékkal telítették meg a burgonyát, vagy agar-t s ebben huzamosabb ideig tenyésztették a bacillusokat.) Calmette-nek és Guérinnek az a föltevése, hogy az így módon szelídített bacillus, ha beleoltjuk a szervezetbe, mentesít a tuberkulózis ellen. Az oltás eredményeként a tífuszos lázhoz hasonló betegség keletkezik, melyből tizenöt-husz nap alatt spontán felgyógyul a beteg s attól kezdve mentes a tuberkulózissal szemben. Borjun, guineai malac s tengeri nyulakon már kikapasztálták ezt az oltást; néhány milligramm elég a szelídített bacillusokból, hogy az illető állatot a virulens tuberkulózissal szemben nagyon ellentállóká tegye.

Mielőtt a kísérleteket embereken is megkezdnék, emberszabásu majmokon is kell próbálni a BCG-t. A két francia dokornak az volt a véleménye, hogy állatkertben, vagy intézetben nem lehet az ilyen kísérletek eredményét teljesen megbízhatónak elfogadni, künn, a szabadban kell végezni a kísérleteket, hogy a kísérleti állatok megszokott klímájukban és megszokott életviszonyaik között maradhassanak.

Csak a háboru befejezése után nyílt alkalom, hogy ezt a maga nemében páratlan kísérletezést Francia-Nyugat-Afrikában, a Kínai Pasteur Intézet környékén megkezdhessék. Az első kísérlet alkalmával tizenöt csimpánzot tanulmányoztak három csoportban. A tizenöt majom közül hármát beoltottak BCG-vel, ötöt mesterségesen inficiáltak virulens tuberkulózis bacillusokkal, hetet pedig oltás nélkül hagytak.

Hallgatnak. Egyik se mer homályos belséjébe nézni. A gép rohan.

— Csupa három, négyemeletes ház. Csofálatos építkezés... Tízezer éven át láva tartak el egy egész korszakot, nem maradt semmi emlék... Kiesett a történelemből...

R. 23 komolyan mered maga elé.

— Kulturájuk volt... primitív, de volt. Villanyt használtak, azok a vezetékek mutatják. Ismerték az élőképet, amit vászonra vetítettek, nem szabadtérbe, mint mi. Kínai őseinktől keveset tanultak. Majd megmutatom nektek csodálatos könyveiket, amiknek betűjeleit öt éve tanulmányozzuk. Ugy látszik, művelt és fejlett volt e nép és mégis hatalmas őseink, Ázsiában, alig emlékeznek meg róluk.

A mellékutcában hallgatva mozdulatlanul áll néhány hinárral bevont jármű. Ha megmozdulna valamelyik... robogni kezdene... száguldana... szembe... velük...

III.

Nekilódul, hirtelen széles főútra tér. Megszorítják a kopolytut. Aztán sötét mellékutca. Aztán Rádion 23 leállítja a kereket.

— Kiszállunk — szól és felrántja a keztyűjét. — Bemegyünk valamelyik házba, akár melyikbe, amelyik utunkba esik.

A majmokat szabadonbocsátották, de úgy, hogy bár nagy területen járhattak-kelhettek, a tuberkulózissal inficiált állatoktól való fertőzésnek egyaránt ki voltak téve úgy az oltás nélkül maradt csimpánzok, mint azok, amelyek megkapták a BCG védőoltást. Az eredmény az volt, hogy az öt mesterségesen inficiált állat mind elpusztult tuberkulózisban; a hét öe nem oltott állat közül négy kimult tuberkulózisban, három pedig más betegségben. Az a három csimpánz, amely a BCG védőoltást megkapta, egészséges maradt. A második kísérletet már ötvenkilenc csimpánzzal végezték s az eredmény ugyanaz volt. A szabadban végzett első kísérletek tehát abszolút sikeresek jártak s lehetővé tették az eljárás technikájának kilejlődését is. Ma már ott tartanak, hogy 50 gramm BCG a bőr alá fecskendezve legalább egy évre immunizál és ez az oltás még kevesebb fiziológiai elváltozást okoz, mint a himlőoltás.

Kétségtelen, hogy ezután embereken is ki fogják próbálni a BCG-t, sőt talán már el is kezdték az embereken való kísérletezést s ezeknek a kísérleteknek az eredményével csak akkor fog majd előállani, ha már nem férhet szó a sikerhez.

Mennyi automobil van a világon?

1925-ig összesen huszonhárom millió motoros jármű került forgalomba

1925. január elsejéig összesen 52,796.000 motorral felszerelt jármű került forgalomba, amelyből 18,615.043 a turaautó, 2,891.937 a teherautó és 1,262.024 a motorbicikli. 1923. január elsejétől, vagyis két év alatt az összes automobilok száma 5 millióval nőtt. Az automobilok országa természetesen az Egyesült Államok, amelyekben körülbelül 17,000.000 motoros jármű szalad.

Angolországban 567.000 turaautója, 203 ezer teherautója és 495.000 motorbiciklijé van. Kanadában a turaautók száma 97.000, körülbelül ugyanannyi a teherautók száma és 8000 a motorbicikliké. Franciaországban 460.000 tura és 115.000 teherautó, Ausztráliában 180.000 a tura-, 18.000 a teherautó és 55.000 a motorbicikli, Németországban 154.000 turaautó, 65.000 teherautó és 120.000 motorbicikli van. Olaszország területén 65.000 turaautó és körülbelül ugyanannyi kamion van használatban. Amerikában óriási mértékben növekszik a motoros járművek összes száma. 1924-ben 2,427.000-el több autót került forgalomba az Egyesült Államok területén. Angliában és Franciaországban ez a szám százezer egységgel növekedett.

Kiszállnak mind. Hallgatnak, szorongó izgalom a torkokban. Egymás után lépnek fel a házak melletti járdára. A kapu előtt megállnak. Rádion 23 felvilágít a kapura. Keskeny tábla ködlik át a vízen, rajta betűjelek.

A.N.D.R.Á.S.S.Y...U.T.

— Mit jelentenek e furcsa vonalak?

— Még nem tudjuk. Írás. Talán a tulajdonos jele.

Azután hozzárajzolja:

B.U.D.A.P.E.S.T.

Mielőtt bemennek a kapun, Rádion 23 végignézi az uton. Szemben velük, szürkés-kék, a vízen át, egy szobor kövült körvonala.

IV.

Lassan egymásután kanyarodnak fel a fokokon. A kirothadt ajtó nyílásán át egymásután lépnek be szobámba. Halak neszelnek fel. Rádion 23 felemeli lámpását, a homályból asztalomra világít.

— Női fej.

Felemeli asztalomról a márványfejet. Figyelmesen nézi. Fiziosz 13 egy sarokban megtalálja koponyám kővévált mellő felét. Ujjai közt forgatja, aztán arcához emeli.

Szembéznünk, ő nyugodtan, figyelmesen, én összeroppantott fogakkal, tehetetlenül, vad gyűlölettel.

SZINI GYULA:

A fekete rózsa

Mister Colinson nemcsak vagyonos ember volt, hanem Tennessee állam leggazdagabb embere. Csak a bőre volt fekete, szerencséje és üzleti tehetsége nagyobb volt, mint a fehér embereké.

A „színes dzsentimének” még a demokráta Amerikában se élvezik a teljes egyenlőség jogait és mennél gazdagabb lett Colinson ur, annál inkább érezte, hogy egyes társadalmi körök és intézmények örökre zárva maradnak a fekete emberrel szemben.

Nőttön-nőtt tehát Colinson szívében a gyűlölet fehér embertársai iránt. Nagy vagyont, amelyet a maga erejéből szerzett, főként arra fordította, hogy a maga fájának a fölényé mozdítsa elő. Szerette volna az egész világot feketére varázsolni.

Pályadíjat tüzött ki például egy fekete rózsára. Másnak a hajnalszínű rózsája vagy az életérintésszárga tearózsája tetszik. Colinson olyan rózsára vágyott, amely fekete legyen, mint a fajja. És egy kertésznek sikerült is bizonyos sötét bordószínű rózsák árnyalataiból olyan rózsafajtát előállítani, amely — ha egy kis jóakarattal nézték — megközelítette a fekete szintet. Meg volt tehát a fekete rózsa.

Másik nemes célja, amelyre Colinson rengeteg pénzt áldozott, az volt, hogy Amerika legkiválóbb bokszbajnoka a négerek közül kerüljön ki. A legizmosabb fekete embereket az ő költségén képezték ki bokszolókká. És a néger bokszolók minden versenyre jelentkeztek, el is vitték gyakran a pálmát a fehérek előtt, csak azt az egyet nem tudták elérni, amire Colinson vágyott, az amerikai bajnok vagy a világbajnok címét.

Colinson bokszolói közül különösen Jimmy és Black Freddy váltak ki. A legtöbb versenyt ők nyerték meg, de eldöntetlen maradt, hogy melyikük a jobb bokszoló. Jimmy és Freddy sose mérköztek egymással. Annyira gyűlölték egymást, hogy tudták, ha egyszer összekerülnek, egyikük végleg ott marad a porondon.

Gyűlöletük oka nemcsak sportbeli vétekedés volt, hanem szerelmi féltékenység is. Mindketten szerelmesek voltak Colinson ur leányába, a kedves, apró, kis fekete Kittybe, aki Tennessee állam legtekintélyesebb hozományát is jelentette.

Jimmy és Freddy talán a világ végéig is elkerülték volna, hogy egymással mérközzenek, de közeledett a nap, amikor egyiküknek ki kellett állnia meccsre Amerika fehér bajnokával, Ned Dempseyvel. Kettejük közül melyik méltó arra, hogy a bokszolás világbajnokával kiálljon? Colinson szerette volna mind a kétőt szembeállítani a világbajnokkal, de azt a versenyszabályok nem engedték meg. A versenyszabályokat, hiába, a fehérek határozzák meg.

Nem volt más hátra, mint hogy Jimmy és Freddy végre szembekerüljenek egymással. Amelyikük győz, az fog kiállni a fehér világbajnokkal.

A nagy mérkőzés egy newyorki táncos mulatóhely parkettjén folyt le. Itt volt felállítva a „ring”, az emelvény, amelyet kötélszöveget körül. Az emelvény körül a közönség helyezkedett el, amely nagyjából négerből állt. A páholyokban a négervilág élőköltségei pompáztak. Az egyik páholyban ott ült a kis Kitty is. Kezében fekete rózsa volt, amelyet apja természetesen termelt ki a világsodájára.

Kitty bizalmasan tudtára adta a vetélkedőknek, hogy a fekete rózsát az fogja kapni, aki győz. Ez lesz egyszersmind Kitty vőlegénye. De Kitty kezét csak akkor fogja elérni, ha majd legyőzi a fehér világbajnokot.

Jimmy és Freddy tehát fölmentek az emelvényre. Két csontból és izomból álló torony. Az emelvény szinte rengett alattuk. Ahogy szemek, ezek a vadul villogó szemek egymásba kaptak, a közönség háta borsózott bele. Kezdődött a mérkőzés.

Egyideig kerülték egymást és mindegyik igyekezett kitérni a másik buzogány-öklének csapásai előtt. Az igazi bokszoló úgy fogja föl

az ütéseket mint a puha rongy. A legerősebb öklöcsapás ereje is elvész így. Különbösen is szinte rinocerusz-bőrük volt ezeknek a néger bokszolóknak, akik keményre edzették a testüket.

Küzdöttek, lihegtek, hol az egyik volt fölényben, hol a másik, de döntő győzelmet egyik se tudott aratni. A bokszolóhoz értő közönség csakhamar észrevette, hogy Jimmy az erősebb, de Freddy az ügyesebb. Freddy arra törekedett, hogy kifárasztja Jimmyt, aki néha hiábavaló fogásokra pazarolta erejét. Jimmy lélekzete kezdett elfulni, erőbeii fölényét kezdte elveszíteni. Érezte, hogy itt az utolsó pillanat a cselekvésre. Összeszedte minden erejét, dühét és egy irtózatossá irammal Freddynek támadt. A következő másodpercben egy „out lock”-kal kiütötte Freddyt.

Freddy lebukott az emelvényről. Elterült a földön. Alkapcsa össze volt zúzva. Ez se fog többet bokszolni.

Kitty, aki a küzdelem utolsó pillanatait már állva nézte végig páholyában, elkezdett örülten tapsolni. Voltak ugyan néhányan, akik sajnálták Freddyt, de már nem törődött senki vele. Minden szem Jimmy felé fordult.

Jimmy kimerülten hullott barátja karjába. A mérkőzés elvette minden erejét. Masszőrök kendőkkel dörzsölték, konyakot itattak vele, magához térítették.

Mikor Jimmy megint fölnyitotta szemét, látta, hogy Kitty áll előtte. Kitty kezében ott

volt a fekete rózsa és egy aranytű. Nyujtotta a rózsát Jimmynek.

Jimmi megcsókolta a rózsát, aztán aranytűvel a keblére tűzte. Igen, igen, a meztelen fekete keblére! A tű szurása nyomán piciny vérszalag futott le mellén. De ezt az enyhe kis fájdalmat Jimmy föl se vette.

A közönség őriöngve ünnepelte: Hip, hip, hurrah!

És az emelvény tövében Freddy egy orvos ölében kilehelte észrevétlenül utolsó leheletét.

Patkányt, poloskát, svábbogarat, irt: RATOL, STENOL, GAMADIN.

Odio RATOL, ZAGREB, Bienička 21.

Uj gazdagok

A nagysága (férjéhez) Aztán Móric, ha megfürdöttél, ne eresz le a vizet a kádból, éppen kell a meleg víz, az edényt felmosni.

A szobalány

— Rém közönséges ez a kuplé, Mari. amit maga énekel... nem tud valami tisztességesebbet?

— De igen, nagysága, ezt az eszécáj pulócsára tartogatom.

A sofför

A rendőr (utána kiált az automobilon robogó sofförnek) Álljon meg már, hisz egy ember van a kerekek alatt.

— Jó, de nem fog fölírni, biztos ur?

Keresztrejtvény

Scottits Ferenc

1			7	10	11	13		18	21	24	26	27		33
			36						37					
		3											30	
38					14	16		19	22					
						39		40						
41												42		
			43										44	
		4	8		12	15	17		20	23	25		28	31
45	2								46					34
47								48		49				50
51		5						52		53				32
54														55
56						57				58				59
60		6	9									61	29	33
62														63

Vízszintes:

1. Az egyetlen akinek Sulla megkegyelmezett az I. polgárháboruban.

4. A bor is az néha.

19. Visszafelé egy elem horvátul is így hívják.

20. Macskáiról híres.

32. Vallásos ember menedéke.

36. Az idevaló ikrek híresei.

37. Tüzhányóhegy.

38. Amit a régi ezüstkoronákkal csináltak.

39. Olasz folyó.

40. Visszafelé fontos ásvány.

41. Állatfaj amely kiveszöben van.

42. A keresztrejtvényben is kell így írni felfelé.

43. A szerelem istene.

44. Ilyen pénz is van.

45. Külföldi csapat aki a győzeim lett Novisadon a Makkabi ellen.

46. Tekejáték idegen nyelven.

47. Csalogat, népiesen.

48. Visszafelé Ohridnál is van.

49. Névelő idegen nyelven.

50. Mint 31. függőleges.

51. Török férfinév.

52. Visszafelé kicsinyítő képző.

53. Helyhatározó rag.

55. Zenei félhang.

56. Tagadószócska.

57. Tagadószó.

58. Visszafelé ez volt a NAK ezelőtt.

59. Visszafelé engem idegen nyelven.

60. Visszafelé sav idegen nyelven.

61. Visszafelé medve idegen nyelven.

62. Ami csiszolt.

63. Cseh eretnek és németeknek nagy ellensége volt.

Függőleges:

1. A könyvnyomda feitalálója.

2. Alulról felfelé ilyen a plátói szerelem.

3. Leánynév németül.

4. Üzleti rövidítés.

5. Névelő idegen nyelven.

6. Alulról felfelé névmás.

7. Egyesült Államok rövidítése.

8. Erősítő szócska népiesen.

9. Alul is, idegen nyelven.

10. Rafael Santi festménye.

11. Igen, idegen nyelven.

12. Alulról vényen található.

13. Alulról állati hangot utánoz.

14. Sértetlen sinonimája.

15. Férfinév.

16. Alulról, mindennek a kiinduló pontja.

17. Mozgást jelentő ige 3 sz.-ban.

18. Mutatózó és helyhatározó.

19. Görög betű.

20. Minden házon van.

21. Tagadószócska.

22. Alulról mint 21 függ.

23. Alulról az első gyilkos.

24. Alulról leveleken látható.

25. Alulról volt angol miniszterelnök monogramja.

26. Novisadon kevés hive van.

27. Ő, idegen nyelven.

28. Helyhatározó rag.

29. Az első betűt a végén ismételve madár.

30. Egyiptomi istenség.

31. Botrányokat előidézett táncosnő névnek első és utolsó betűje.

32. Helyhatározó rag

33. Alulról ugyanaz mint 7 függ.

34. Ostáblák (céláblák melyre törrel céloznak) idegen nyelven.

35. Az első két német humorista.

Megfejtési határidő: novemb. 21. A megfejtők között értékes díjat sorsolunk ki.

GRAFOLÓGIA

„Miklós“. Józan, egyszerűsége hajló, rendszerető, aprólékoskodó, lelkiismeretes és munkaszerető. Kissé határozatlan, lágy, hangulatának hatása alatt befolyásolható. Sűrű ideges fellobbanásaiban energikusnak képzelet magát, pedig egyáltalán nem az. Sokszor bőbeszédű, közlékeny, alaptermészetében feltétlenül jó. Idealista, kevés praktikus érzékekkel.

„Molnár F.“ (Grabovó) Ropant kényelemszerető, megfontolt, öntudatos, mindenben elmélyülő, kinosan pedáns. Megállapodott, nehezen befolyásolható, de különködésre hajló. Nagyon sokat foglalkozik a multjával, jószívűsége mellett is sok önzés van benne. Intelligens, ravaszkodó. Erotikája minimális. A kéredezett signo alatt a szerkesztőség egyik beltagja írja cikkeit.

„Florian 30. S.“ Önző, erősen indulatos, zárkózott, önmagával roppant sokat foglalkozó s önmagáról nagyon jó véleményt alkotott egyén írása. Megalomániás, rendkívül erotikus, modernben simulékony, de ravasz. Intelligens. Végzetlenül hű.

„21 éves barna leány“. Határozottan intelligens, de sokat csalódott, érzékeny és zárkózott lélek. Nem idealista, csupán kevés praktikus érzékekkel rendelkezik s sem az önmaga, sem a körülötte levő dolgok súlyát és jelentőségét nem tudja reálisan értékelni. Szarkazmusra hajló, fáradt és kiábrándult. Modernben fölényeskedő, gunyolódó. Hű.

„Vad galamb“. Olyan férfi írása, aki a legjobb médium nők számára. Hű, teljesen akarattalan, ellágyulásra hajlamos, tisztelője minden romantikus helyzetnek, könnyen befolyásolható, közepes intelligenciájú, rendkívül erotikus. Még nem kiforrott egyéniség s torzó marad mindaddig, amíg egy nő kedve szerint át nem alakítja. Felületes, nem mindig őszinte. „Ideálnak“ nem alkalmas, férjnek annál inkább. Hosszu és kedves levelét köszönjük. Bár ez az írása alig hasonlít első leveléhez, az első analízis minden megállapítását kénytelenek vagyunk fenntartani.

„Öszirózsa“ (Kula) Ravasz, simulékony, számító, dolgos természetű egyén írása. Úgyes, minden tekintetben józan, reális gondolkozású, határozott. Egyszerűsége hajló, de állandóan nagy tervekkel foglalkozik, intelligenciája közepes. Megbízható, jóízű, rendszerető.

„Ciklamek XI.—19.“ (Sombor) Fölényes intelligenciájú, roppant öntudatos, rendkívül ideges. Sok természetes önzése mellett is léhaságra hajló felszínes, rendszertelenkedő, látszólag bohém. Színészkedő, de vígsága nem őszinte. Nagy barátja az élet apró örömeinek, de minden látszólagos felületessége és műléhasága dacára alaptermészetében elmélyülő megfontolt, kételkedésre és szomorúságra hajló.

„Szunyoghy“. Felületes, rendszertelen, a külsőségekkel nem sokat törődő. Alaptermészetében ravasz, számító, fölényeskedő, csapongó fantáziájú. Ropant takarékos. Jószívű, de mert nem érdeklődő természet, ilyen tulajdonságának semmi különös jelentősége. A lustaság kényelemszerető. Problémátlan, megelégedett életet él. Közepes intelligenciájú.

„Mirtuskoszoru“. (Novisad) Levele kizárólag a grafológus számára készült, de ennyi mégis megállapítható belőle: óvatos, meggondolt, bizalmatlankodó, kinosan pedáns, kényelemszerető, kissé zárkózott. Ropant formakedvelő, hű. Zárkózottsága dacára is kifelé élő. Indulatos, bár ezt ritkán árulja el. Jóízű és föltétlenül jómodoru. Nincsenek problémái. Színészkedő. Erotikája minimális.

„K. L. S.“ Ezt a levelet lehetetlenség analízálni. Ön elemi iskolai tankönyvből rajzolta ki a betűket s így legfeljebb az olvasókönyvről mondhatnánk véleményt. Sziveskedjék valamilyen régi írását beküldeni, amely nem erre az alkalomra készült. Új leveléhez ne mellékeljen fiz dinárt.

Lengyel A. (S. A.) Felelegesen táplál rossz véleményt magáról. Az őszintesége maga is jó jel, az írásból pedig ennyit tudunk kiolvasni: Rendkívül jószívű, bőbeszédű, szenti-

mentális, minden praktikus érzés nélkül. Kissé meggondolatlan (szeleburdi) szavaiban és cselekedeteiben egyaránt. Hiszékeny, roppant könnyen befolyásolható, érzékeny, naiv, mindent összevetve: 16 éves. Hogy mi a véleményünk a bubifrizuráról? A grafológus csak a kézírásról mondhat véleményt. Ebben a kérdésben forduljon a k. mamájához.

Kula. Köszönjük kedves levelét, az elemzést póstán küldöttük el.

„Ora et labora“. Simulékony, bár akaratos, nem őszinte. Mindennel és mindenkiel céljai vannak. Számító, önző, néha a vakmerőségig elhatározott. Rendkívül szívós, alkalmazkodó, adott helyzetben minden lelkiismeretfurdalás nélkül hazudik. Egész bizonyos, hogy szenvedélyesen, fáradhatatlanul, s kitűzött céllal politizál. Intelligens, rendszerető, de rendkívül ideges. Cinizmusra hajló, de minden önzése dacára is alaptermészetében jó és ellágyulásra hajlamos. Intelligens, rendkívül értékes ember,

„Kettesben“. Egyetlen, ceruzával odavetett sorról nem tudunk sokat mondani. Lehetőleg tintával (nem az elemzés céljára) írott levelet kérünk.

Pancevo. Mindhárom elemzést póstán küldöttük el.

B. B. Levél ment.

Az iráslemzésre szánt leveleket a szerkesztőség címére kérjük „Grafológus“ megjelöléssel. Egy elemzés díja 10 dinár.

HÁZ, MINT NYEREMÉNY

a prvog zagrebackog Humanitarnog Društva által a közgazdasági miniszter ur 1925. április 3-iki 11995 I. sz. engedélyével rendezendő sorsjátéknál. A 3 gyönyörű villából (a hozzávaló kerttel) álló főnyeremények kisorsolása illetve húzás visszonzhatatlanul 1925. december 1-én tartatik meg, miért is mindazok, kiknek még sorsjegyük nincs, igyekezzenek azt beszerezni, amíg nem késő, mert ily sorsjeggyel egyik napról a másikra háztulajdonos lehet. A fenti házakon kívül még 100 nagyon szép arany és ezüst nyereménytárgyak, továbbá 5 kerékpár, továbbá porcellán és üvegtárgyak cca 150.000 dinár értékben kerülnek kisorsolásra.

Sorsjegyek valamint a nyeremények leírása kapható:

Marinello Lajos-nál Novisad, Primorska ul. 20.

4 EZER DINÁR EGY HÁLÓSZOBA

mely áll 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény egy toilletből masszív keményfából, a legjobb kidolgozásban finom valódi réz butorvasalással csiszolt tükörrel és üvegekkel.

KRAUSZ EDE butorhereskedés NOVISAD Kralja Alexandra 20.

KOMLÓOSZLOP BOGNÁRFA

2 és 3 éves

elsőrendű, homokon termett, sárga akácfa, továbbá csontmentes

kapható minden méretben

1999

SZEMZŐ BÉLA, SUBOTICA Brozova u. 2. Telefon: 269.

1826. óta

2287 1-0

legjobb a

HORNIMAN'S TEA

LONDON

Képviselő: SCHOSSBERGER ADOLF, NOVISAD

ÜZLETÁTHELYEZÉS

Alulírott tisztelettel értesítem nb. vevőimet és rendelőimet, hogy

cipésműhelyemet

a Temerini utról a r. kath. hitközségi palota (Kralja Petra ul. 30.) első emeletére, a volt Trifkovics-féle orvosi rendelő helyiségeibe helyeztem át.

Kitünő tisztelettel

Fehér István

cipésmester.

Alulírott tisztelettel értesítem nb. vevőimet és rendelőimet, hogy

férfi-divatszalonomat

a Kralja Petra ul. 6. szám alól a r. kath. hitközségi palota (Kralja Petra ul. 30.) első emeletére a volt Trifkovics-féle orvosi rendelő helyiségeibe helyeztem át.

Kitünő tisztelettel

Fehér Pál

francia uri divatszabó.

2258 1-0